

Gemeente Terneuzen

Koegorspolder

Startnotitie milieueffectrapportage

Koegorspolder

Startnotitie milieueffectrapportage

registratie	projectcode	status
SECM/JANO/rap.001	Tnz30-1	definitief 01
projectleider	projectdirecteur	datum
drs. ing. P.T.W. Mulder	drs. d.J.F. Bel	8 mei 2002
autorisatie	naam	paraaf
goedgekeurd	ing J.M. Faber	

INHOUDSOPGAVE	blz.
1. INLEIDING	1
1.1. Het voornemen van de gemeente Terneuzen	1
1.2. Milieueffectrapportage	5
1.3. Leeswijzer voor deze Startnotitie	7
2. PROBLEEMANALYSE, DOELSTELLING EN RANDVOORWAARDEN	8
2.1. Probleemanalyse	8
2.1.1. Ontwikkelingen en achtergronden van het voornemen	8
2.1.2. Milieueffectrapportage op verschillende niveaus	13
2.2. Doelstelling m.e.r.-procedure	14
2.3. Randvoorwaarden	14
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	18
3.1. Voorgenomen activiteit	18
3.1.1. Zeehavenindustrieterrein Sluiskil-Oost	18
3.1.2. Recyclingzone	19
3.1.3. Baggerspeciedepot en verwerkingsterrein	20
3.1.4. Stedelijke randzone	22
3.1.5. Windmolenpark	23
3.1.6. Leidingen	24
3.2. Potentiële ontwikkelingen	25
3.2.1. Aanleg van een tunnel onder het Kanaal	25
3.2.2. Glastuinbouw	25
3.3. Alternatieven	26
3.3.1. Nulalternatief of referentiesituatie	26
3.3.2. Basisalternatief	26
3.3.3. Meest Milieuvriendelijke Alternatief	26
4. EFFECTEN VOOR HET MILIEU	28
4.1. Effectbeschrijving en -vergelijking	28
4.2. Thema's en aspecten	28
4.3. Bestaande situatie van het milieu	29
4.3.1. Verkeer en vervoer	29
4.3.2. Landschap, cultuurhistorie en archeologie	31
4.3.3. Natuur	33
4.3.4. Bodem en water	35
4.3.5. Geluid	37
4.3.6. Lucht	40
4.3.7. Externe veiligheid	41
4.3.8. Energiehuishouding	42
5. BESLUITVORMING EN PROCEDURES	43
5.1. De m.e.r.-procedure	43
5.2. Overige procedures	45
LITERATUUR	46
laatste bladzijde	47

1. INLEIDING

De Koegorspolder in de gemeente Terneuzen neemt in de verdere ontwikkeling van de Kanaalzone langs het kanaal van Gent naar Terneuzen een belangrijke plaats in. De omvang (circa 600 ha) en de ligging (in het hart van de Kanaalzone en omringd door hoofdinfrastructuur) maken de polder bijzonder geschikt voor toevoeging aan het economisch kerngebied van de Kanaalzone. Deze geschiktheid wordt al jaren onderkend en is vastgelegd in tal van beleidsdocumenten. De gemeente Terneuzen heeft, in het verlengde van die documenten, het voornemen voor de Koegorspolder een bestemmingsplan op te stellen die een voortgaande industriële ontwikkeling mogelijk maakt.

Dit inleidende hoofdstuk presenteert eerst in korte bewoordingen het voornemen van de gemeente Terneuzen. Na deze korte presentatie wordt aangegeven waarom voor dit voornemen de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.¹) wordt gevolgd. Tenslotte volgt de leeswijzer van deze Startnotitie.

1.1. Het voornemen van de gemeente Terneuzen

Het voornemen van de gemeente Terneuzen speelt zich af in de Koegorspolder. Daarom geven we eerst een korte beschrijving van die polder, gevolgd door een aanduiding van het voornemen.

de Koegorspolder

De Koegors- en Nieuwe Zevenaarpolder, kortweg Koegorspolder genoemd, ligt ten zuiden van de stad Terneuzen (afbeelding 1.1.). Het gebied heeft een omvang van circa 600 ha en wordt begrensd door belangrijke infrastructuur: aan de westzijde het Kanaal van Gent naar Terneuzen, aan de zuidzijde de Industrieweg en het Zijkanaal C (tevens gemeentegrens), aan de noordzijde de N61 en aan de oostzijde de N253 (Tractaatweg).

De ontsluiting voor autoverkeer vindt plaats via de Industrieweg, die aansluit op de Tractaatweg. Door de polder loopt een goederenspoorlijn, die het zeehaven- en industrieterrein Sluiskil-Oost verbindt met de bedrijventerreinen in Terneuzen en het bedrijventerrein Axelse Vlake. Op termijn wordt deze goederenspoorlijn wellicht doorgetrokken naar Zelzate (België).

Een deel van de Koegorspolder wordt ingenomen door het zeehaven- en industrieterrein Sluiskil-Oost, met de bestaande havengebonden bedrijven Hydro Agri Sluiskil (HAS) en Heros Sluiskil B.V.. Dat laatstgenoemde bedrijf ligt op (een deel van) het terrein van een voormalige cokesfabriek. De bedrijfspercelen zijn vanaf het water bereikbaar via een loswal aan het kanaal en via diverse havenkranen en transportbanden over de weg. De aan- en afvoer van grondstoffen en producten geschiedt via het kanaal en de goederenspoorlijn.

De noord-zuid door het plangebied lopende Koegorsstraat ontsluit de regionale stortplaats, die tussen Koegorsstraat en spoorlijn ligt, en de zogenoemde recyclingzone. In deze zone liggen momenteel een afvaloverslagstation en een aantal andere recyclingbedrijven. De Koegorsstraat sluit in het noorden aan op de N61 en in het zuiden op de Industrieweg. Een deel van het noordelijke gedeelte van de Koegorsstraat is onlangs verbreed voor de ontwikkeling van de recyclingzone. De overige wegen in de polder, de Kruisweg, het zuidelijk deel van de Koegorsstraat, de Spuikreekweg en de Gravin Mariaweg, zijn landbouwwegen.

Het gebied ten oosten van de Koegorsstraat heeft voornamelijk een agrarisch gebruik (akkerbouw). Agrarische bebouwing komt daar beperkt voor. Landschappelijk heeft de Koegorspolder daar nog de kenmerken van een jonge polder: grootschalig open gebied met blokvormige en rechthoekige verkavelingspatronen en een strak ontsluitingspatroon. De plattelandswegen zijn niet beplant. Boombeplanting

---

¹ In deze Startnotitie wordt de afkorting 'm.e.r.' gebruikt als de hele procedure van milieueffectrapportage wordt bedoeld. Het uiteindelijke resultaat van deze procedure, het milieueffectrapport, wordt afgekort tot 'MERO'.

komt alleen voor langs de Industrieweg, langs delen van de Koegorsstraat en aan de zuid- en oostrand van het terrein van Hydro Agri Sluiskil.

In de zuidrand langs het Zijkanaal C (Axelsche Sassing) zijn de oorspronkelijk daar gevestigde woningen vrijwel allemaal geamoveerd. Tegen de spoorlijn aan ligt een semi-agrarisch bedrijf. In het noordoosten (de hoek tussen de N61 en de Tractaatweg) ligt nog een deel van de landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle Graafjansdijk. Aan deze dijk ligt een aantal woningen. Ook aan de zuidzijde, bij het Zijkanaal C, bevindt zich nog een dijkrestant.

In de Koegorspolder liggen geen natuurgebieden of natuurelementen en het gebied vervult ook geen functie in de ontwikkeling van ecologische verbindingzones.

Door het plangebied lopen verschillende watergangen. Niet zichtbaar, maar wel in grote aantallen aanwezig, zijn de ondergrondse kabels en leidingen. Vooral langs de Koegorsstraat ligt een groot aantal leidingen. Ook het agrarisch gebied wordt doorsneden door kabels en leidingen.

het voornemen

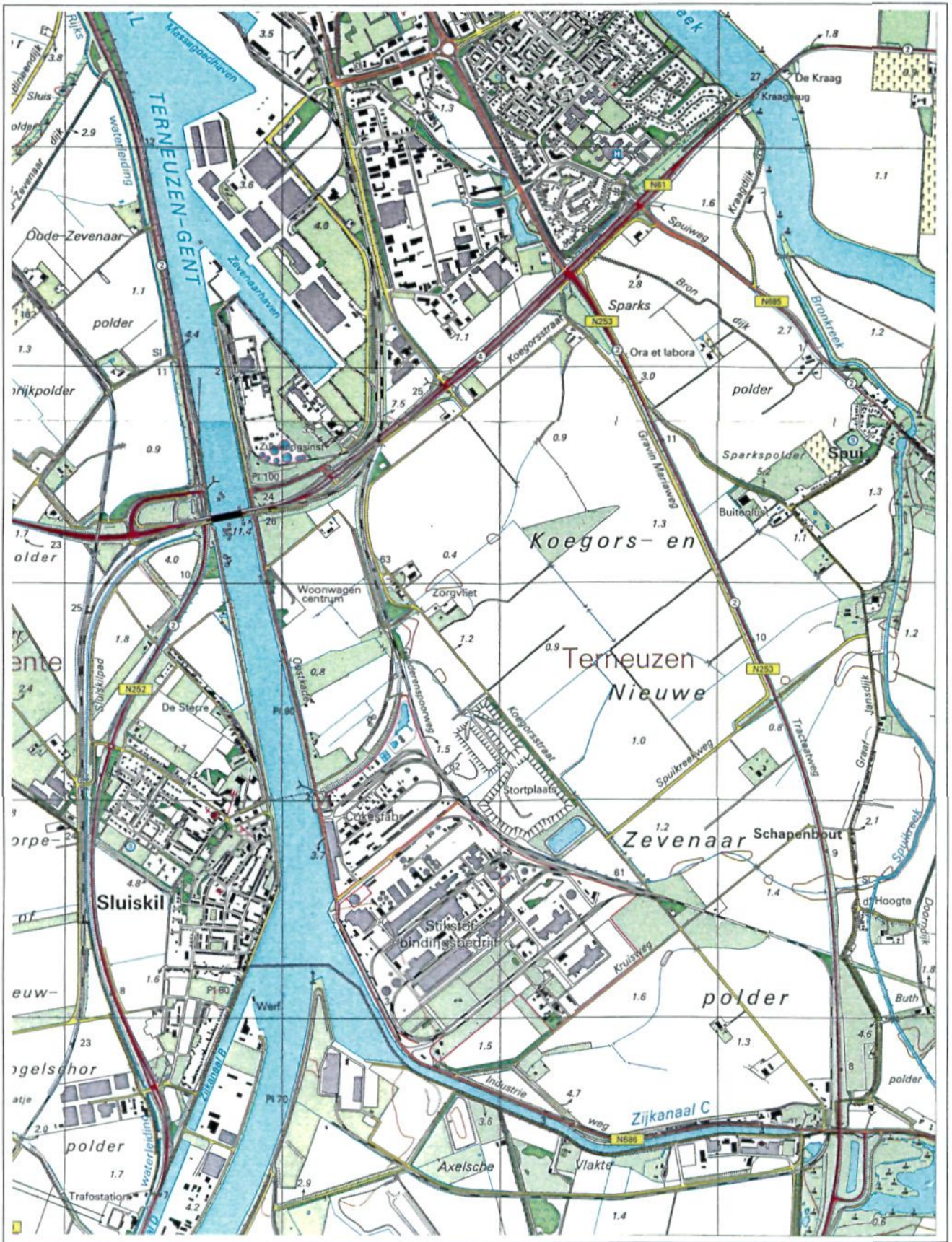
De gemeente Terneuzen heeft het voornemen voor de Koegorspolder een nieuw bestemmingsplan te maken teneinde een aantal nieuwe ontwikkelingen in die polder planologisch te regelen. Het gaat om de ontwikkeling van een veelzijdig bedrijfsgebied aan de Kanaalzone, dat ruimte moet gaan bieden aan een aantal nieuwe bedrijfsmatige activiteiten (afbeelding 1.2.):

- een uitbreiding van het bestaande zeehaven- en industrieterrein Sluiskil-Oost, met een omvang van ruim 88 ha. De uitbreiding vindt plaats in twee richtingen: in noordelijke richting voor onder meer Heros Sluiskil B.V., in samenhang met het hergebruik van het terrein van de voormalige cokesfabriek en in zuidoostelijke richting voor Hydro Agri Sluiskil²;
- een recyclingzone aan weerszijden van de Koegorsstraat, aansluitend aan de regionale stortplaats en bedoeld voor de vestiging van bedrijven die afval en/of daaraan verwante producten bewerken en verwerken. De totale recyclingzone heeft een omvang van circa 70 ha;
- een baggerspeciedepot en een verwerkings- en bergingsterrein met een totale omvang van circa 97 ha (initiatief Ministerie van Verkeer en Waterstaat). Voor de ontwikkeling van het baggerspeciedepot c.a. zal ook het gebied tussen Kanaal en goederenspoorlijn nodig zijn voor (tijdelijke) grondopslag; primair blijft dat gebied echter bedoeld voor de uitbreiding van zeehavenindustrieterrein. Voor de verwerkingsinrichting van de baggerspecie wordt tevens een aanleg- en afmeervoorziening gerealiseerd (langs het kanaal, ter hoogte van de noordelijke uitbreiding van het zeehaven- en industrieterrein) voor schepen van meer dan 2000 ton;
- een stedelijke randzone in het noordelijk deel van de Koegorspolder tussen de N61 en het baggerspeciedepot. Dit gebied heeft een omvang van circa 50 ha. Deze zone wordt ontwikkeld tot een hoogwaardig stedelijk en regionaal bedrijfsterrein;
- een windmolenpark met een vermogen van 55 Megawatt, verdeeld over 22 windturbines (initiatief Win Wind B.V.);
- de situering en regeling van de voor de ontwikkeling van het plangebied benodigde aanpassingen en maatregelen in de verkeers- en landschapsstructuur (zoals wegverbredingen, rotondes, groenstroken, landschappelijke inpassing);
- de omvang en ligging van voorzieningen op het gebied van de waterhuishouding.

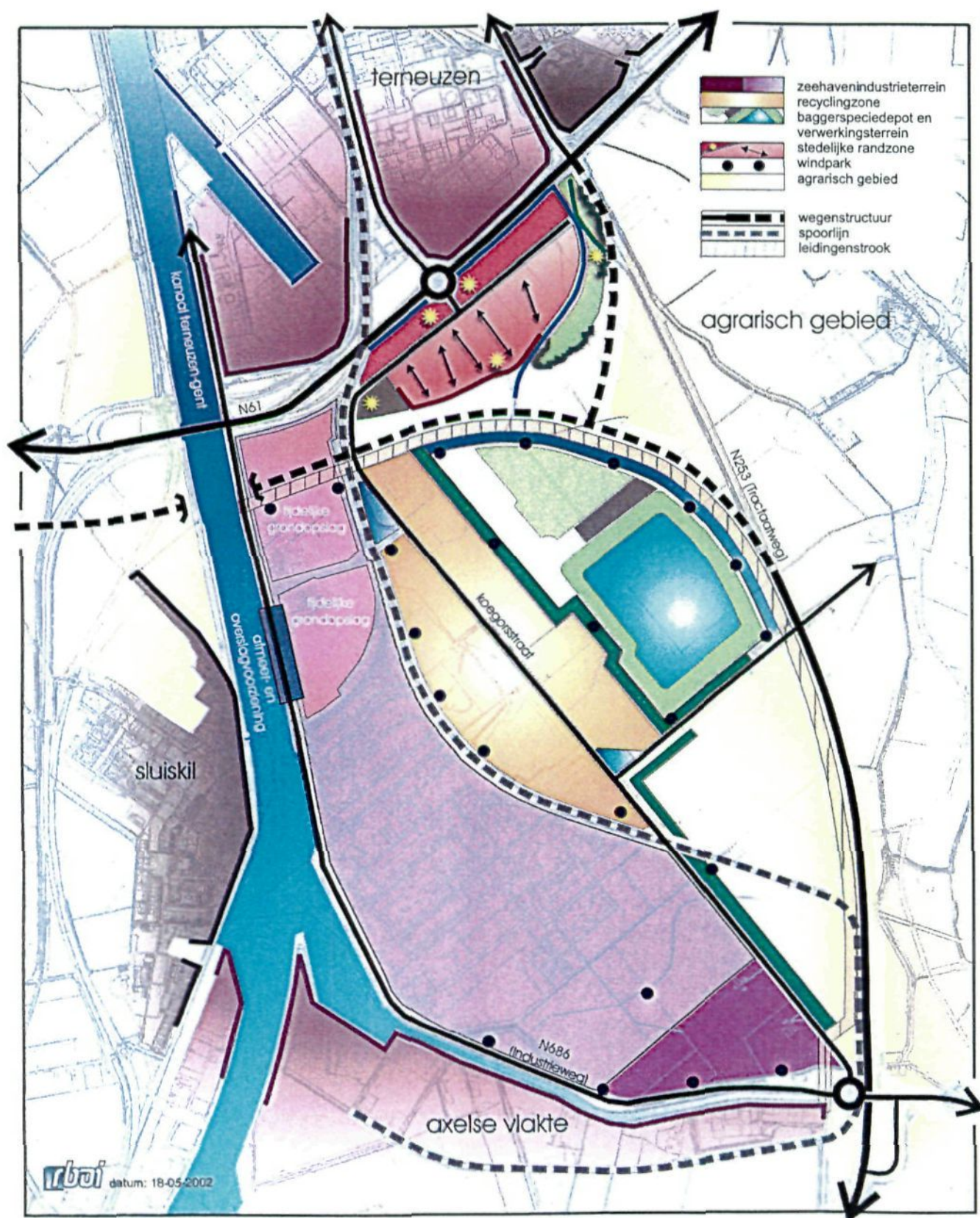
² In het uiterste zuidwestelijk deel van het huidige terrein van HAS wordt tevens de oprichting van een elektriciteitscentrale voorbereid. De initiatiefnemer daarvan is Zepower. De centrale wordt in twee fasen gerealiseerd; de eerste fase met een opgesteld vermogen van circa 415 MW_e, de tweede fase met circa 805 MW_e. In het kader van de vergunningverlening van de centrale is reeds een MER opgesteld. De m.e.r.-procedure is volledig doorlopen.

Afbeelding 1.1. De ligging van de Koegorspolder in zijn omgeving (schaal 1: 25.000)

Afbeelding 1.2. Overzicht voorgenomen ontwikkelingen (schaal circa 1:23.500)

In samenhang met deze ontwikkelingen moeten de volgende onderwerpen worden geregeld:

- een verruiming van de geluidszone van het gezoneerde industrieterrein Sluiskil-Oost en Kanaal-eiland, waarin de akoestische gevolgen van bovengenoemde ontwikkelingen zijn opgenomen. Er wordt één geluidszone vastgesteld voor alle bestaande en nieuwe bedrijfsmatige activiteiten in de Koegorspolder, afgestemd op de uitgangspunten uit het Plan van Aanpak Kanaalzone;
- de situering en regeling van de door het plangebied lopende leidingenstrook;

Voor de Koegorspolder zijn tevens de volgende twee potentiële ontwikkelingen van belang:

- de aanleg van een tunnel onder het Kanaal;
- de mogelijke ontwikkeling van glastuinbouw.

tunnel onder het kanaal

In het Nationaal Verkeers- en Vervoersplan 2001-2030 is het ontbreken van een tunnel bij Sluiskil opgenomen als mogelijk toekomstig knelpunt in de hoofdinfrastructuur. Deze onderkenning van een mogelijk verkeersknelpunt vormt het vertrekpunt voor nader onderzoek naar de mogelijkheden van aanleg van een Kanaaltunnel (financiering, gecombineerde tracé- en m.e.r. procedure). Van een besluit tot aanleg van een Kanaaltunnel is thans nog geen sprake. De provincie is intussen wel met de voorbereiding van de planontwikkeling gestart. Verwerking van de tunnel en aansluitende Kanaaltunnelweg in dit plan is dan ook niet aan de orde en zal na het doorlopen van tracé- en m.e.r. procedure en besluitvorming dienaangaande plaatsvinden in een afzonderlijk bestemmingsplan / planherziening. Wel is in het plan rekening gehouden met het vrijhouden van ruimte voor aanleg van een Kanaaltunnelweg.

mogelijke ontwikkelingen van glastuinbouw

Door de gemeente Terneuzen, de provincie Zeeland en Hydro Agri Sluiskil is het initiatief genomen om de mogelijkheden te onderzoeken van ontwikkeling van een glastuinbouwgebied nabij de vestiging van Hydro Agri omdat daar in beginsel de restwarmte en de geproduceerde CO₂ kan worden benut. Het gebied ten zuiden van de Kruisweg en zuidelijk van de uitbreiding van het zeehavenindustriegebied vormt daarbij het onderzoeksgebied. Ook voor deze ontwikkeling geldt dat eerst nog de nodige verkenningen en uitwerkingen nodig zijn (inpassing in rijksbeleid, toets in kader van milieuspoor) alvorens besluiten kunnen worden genomen over uitwerking en verwerking in het bestemmingsplan.

Samen moeten deze ontwikkelingen leiden tot een ruimtelijk samenhangend en goed in de Kanaalzone passend bedrijfsterrein dat enerzijds aansluit op het kanaal (zeehavengebonden bedrijvigheid) en de stad Terneuzen (stedelijk bedrijventerrein, zuidelijke stadsrand) en anderzijds op de betekenis van de locatie voor zeer specifiek gebruik (baggerspecieverwerking, recyclingzone, windmolenpark). Als gevolg van de ontwikkelingen verdwijnt het huidige agrarische gebruik grotendeels. Alleen het gebied tussen de Spuikreekweg en de Axelsche Sassing behoudt een agrarische functie.

1.2. Milieueffectrapportage

de m.e.r.-beoordelingsplicht

Het Besluit milieueffectrapportage 1994 (gewijzigd 7 mei 1999) noemt in de onderdelen C en D een aantal m.e.r.-plichtige en m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten. M.e.r.-plichtig wil zeggen dat volgens de Wet milieubeheer de besluitvorming over die ontwikkelingen mede moet zijn gebaseerd op informatie die via milieueffectrapportage is verkregen. M.e.r.-beoordelingsplichtig betekent dat de bevoegde instanties voor die ontwikkelingen moeten beoordelen of een m.e.r.-procedure moet worden gevolgd. Ook hiertoe biedt de Wet milieubeheer het toetsingskader. Volgens het Besluit m.e.r. is:

- de *aanleg* van een bedrijfsterrein met een oppervlakte van 150 ha of meer een m.e.r.-plichtige activiteit (Besluit m.e.r., onderdeel C, activiteit 11.2);
- de *aanleg, wijziging of uitbreiding* van een bedrijfsterrein met een oppervlakte van 75 ha of meer een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit (Besluit m.e.r., onderdeel D, activiteit 11.3.).

Het voornemen van de gemeente Terneuzen betreft een bestemmingsplan voor een grootschalige *uitbreiding* van een bestaand industrieterrein. Indien alle deelgebieden als één geheel worden beschouwd (en daarvoor zijn redenen aan te geven, mr. M.A.A. Soppe, 2002) ontstaat, bij elkaar opgeteld, een uitbreiding van circa 300 ha (nog afgezien van de omvang van de geluidszone). Daarmee is het voornemen m.e.r.-beoordelingsplichtig.

Daarop heeft de gemeenteraad van Terneuzen, vanwege de bijzondere omstandigheden rond de kenmerken van de activiteit, de plaats waar de activiteit wordt ondernomen, de samenhang met andere activiteiten ter plaatse en de kenmerken van de gevolgen, d.d. 25 april 2002 besloten dat het bestemmingsplan een m.e.r.-procedure moet doorlopen. Vooral de omvang van het bedrijfsterrein en de mogelijk cumulatieve effecten hebben in dat besluit een belangrijke rol gespeeld.

de m.e.r.-procedure in kort bestek

De gemeenteraad van Terneuzen heeft in deze m.e.r.-procedure formeel de rol van 'bevoegd gezag'. Andere betrokken instanties, zoals Rijkswaterstaat Directie Zeeland, de Provincie Zeeland, naburige gemeenten en het waterschap, worden bij de besluitvorming betrokken door middel van overleg en advies. Een belangrijke spelregel is dat er aan de besluitvorming uitgebreid onderzoek voorafgaat. De resultaten daarvan worden gepresenteerd in een openbaar document: het milieueffectrapport (MER).

In het geval van de Koegorspolder is het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Terneuzen (de 'initiatiefnemer') verantwoordelijk voor het opstellen van het MER. Maar ook de burgers worden bij de procedure betrokken. Zo komt deze Startnotitie ter inzage te liggen en wordt een ieder in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken over de gewenste inhoud van het MER. De opmerkingen worden meegenomen in de zogenoemde Richtlijnen voor het MER, waarover verschillende adviesinstanties, waaronder de nationale Commissie voor de milieueffectrapportage, adviseren. Na voltooiing van het MER is er wederom een inspraakronde en bestuurlijk overleg. Ook de adviserende instanties krijgen de gelegenheid advies uit te brengen aan het bevoegd gezag.

Het MER, de inspraakreacties en de adviezen voorzien de gemeenteraad van Terneuzen van de informatie die zij nodig hebben om een zorgvuldig besluit te nemen over het op te stellen bestemmingsplan.

Een meer uitgebreide beschrijving van de procedure is te vinden in hoofdstuk 5 van deze Startnotitie.

de functie van de Startnotitie

In het MER worden verschillende mogelijke oplossingen met hun effecten gepresenteerd. Dat vereist onderzoek. Het is niet wenselijk in het wilde weg van alles en nog wat te gaan onderzoeken. De vraag is dan ook wat in het specifieke geval van de Koegorspolder de meest kansrijke oplossingen zijn, welke effecten in kaart moeten worden gebracht en waarop de studie zich moet toespitsen.

Voordat de gemeente Terneuzen met het opstellen van de MER begint, wordt de inhoud van het onderzoek dan ook afgebakend. Dit gebeurt via de 'Richtlijnen voor de inhoud van de MER'. Het is de bedoeling dat deze richtlijnen zo goed mogelijk weerspiegelen welke wensen er leven bij de betrokkenen over de informatie die beschikbaar moet komen. Om dit te bereiken gaat aan het vaststellen van de Richtlijnen inspraak en advisering vooraf. Deze Startnotitie vormt hiervoor het vertrekpunt en markeert het begin van het proces.

inspraak

Met deze Startnotitie doet de gemeente Terneuzen een eerste aanzet tot de inhoudsafbakening van het MER. Tegelijkertijd vormt de Startnotitie de basis voor belangstellenden en betrokkenen om mee te denken en desgewenst een inspraakreactie in te dienen.

De Startnotitie ligt vier weken ter inzage. Gedurende deze periode kunnen burgers, belangengroeperingen en overheidsinstanties via inspraakreacties kenbaar maken op welke alternatieven en effecten het onderzoek zich volgens hen moet gaan richten. Belangrijk daarbij is dat het bij de inspraak in dit stadium nadrukkelijk nog niet draait om de vraag welk besluit het Bevoegd Gezag (de gemeenteraad van Terneuzen) zou moeten nemen. Die kwestie komt pas aan de orde in de tweede inspraakronde, wanneer de MER is afgerond en ter inzage wordt gelegd. Op dit moment gaat het vooral om de vraag welke informatie op tafel moet komen om later een zorgvuldig afgewogen besluit te kunnen nemen.

Het bevoegd gezag gebruikt de inspraakreacties om de Richtlijnen voor het MER vast te stellen. Op grond van die richtlijnen wordt het MER opgesteld.

1.3. Leeswijzer voor deze Startnotitie

Na dit inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 eerst het probleem geanalyseerd, waarvoor de m.e.r.-procedure een oplossing moet bieden. Uit die analyse wordt het doel van de studie project afgeleid. Tot slot volgt een opgave van de randvoorwaarden, ontleend aan het beleidskader op nationaal en provinciaal niveau.

Over de nieuwe activiteiten die in het gebied worden gerealiseerd bestaat reeds veel informatie. In hoofdstuk 3 geven we daarvan een samenvatting.

In het MER wordt een uitgebreide beschrijving opgenomen van de effecten van de alternatieven op het milieu. Hoofdstuk 4 geeft aan welke aspecten daarbij aan de orde komen. Tevens wordt, teneinde de Richtlijnen optimaal te kunnen toesnijden op de situatie in de Koegorspolder, een beschrijving opgenomen van de bestaande milieusituatie aldaar.

Hoofdstuk 5 geeft inzicht in de m.e.r.-procedure, die in dit geval in dienst staat van de besluitvorming over het bestemmingsplan Koegorspolder. Tevens wordt aangegeven hoe en bij wie de inspraakreacties kunnen worden ingediend. Tot slot wordt kort ingegaan op andere besluiten die nog moeten worden genomen voor de realisering van het bedrijfsterrein.

2. PROBLEEMANALYSE, DOELSTELLING EN RANDVOORWAARDEN

In dit hoofdstuk wordt eerst een analyse gegeven van het probleem, waarvoor de m.e.r. wordt doorlopen. Uit die analyse wordt het doel van de m.e.r. afgeleid. Tot slot volgt een opgave van de randvoorwaarden, ontleend aan het beleidskader op nationaal, provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau.

2.1. Probleemanalyse

2.1.1. Ontwikkelingen en achtergronden van het voornemen

De Koegorspolder neemt in de (verdere) ontwikkeling van de Kanaalzone Zeeuwsch-Vlaanderen een belangrijke plaats in. De omvang (circa 600 ha) en situering (in het hart van de Kanaalzone en begrensd door hoofdinfrastructuur) maken dit gebied bijzonder geschikt voor toevoeging aan het economisch kerngebied Kanaalzone. Deze geschiktheid wordt al meer dan 10 jaar onderkend en is vastgelegd in een aantal opeenvolgende beleidsdocumenten:

- Plan van Aanpak Kanaalzone Zeeuwsch-Vlaanderen (1992);
- Intergemeentelijke Structuurvisie Kanaalzone Zeeuwsch-Vlaanderen (1996);
- Streekplan Zeeland (1997);
- Structuurvisie Koegorspolder (2001).

Uit de opeenvolging van genomen besluiten blijkt dat de locatie van de uitbreiding van het bedrijfsterein vast ligt en niet meer ter discussie staat. Daarmee krijgt de milieueffectrapportage waartoe het gemeentebestuur heeft besloten, het karakter van een zogenoemd inrichtings-m.e.r..

Plan van Aanpak Kanaalzone Zeeuwsch-Vlaanderen

De Koegorspolder maakt deel uit van de Kanaalzone Zeeuwsch-Vlaanderen. De Kanaalzone is één van de zogeheten ROM-gebieden (gebieden waar een betere integratie tot stand moet komen tussen ruimtelijk beleid en milieubeleid). Voor dit ROM-gebied is door de Stuurgroep Gebiedsgerichte Benadering Kanaalzone een Plan van Aanpak voor de kanaalzone opgesteld. In dit Plan van Aanpak (eindrapport 15 oktober 1992) is een toekomstvisie vastgelegd voor de ruimtelijke-, milieu- en economische ontwikkeling van de Kanaalzone. Ook zijn acties, maatregelen en projecten geformuleerd die moeten leiden tot realisering van deze visie. In een op 24 april 1993 ondertekende intentieverklaring hebben de partijen in de Stuurgroep zich uitgesproken te streven naar realisatie van het Plan van Aanpak.

In het Plan van Aanpak is voor het zeehaven- en industrieterrein Sluiskil-Oost en omgeving als toekomstvisie vastgelegd het verbeteren van de ruimtelijke en milieusituatie, zodanig dat dit leidt tot afname van de milieuoverlast (geluid, stof, stank) en tot (oostelijke) ontwikkelingsruimte voor de bestaande industrieën. Voor de realisering van deze toekomstvisie zijn de volgende uitvoeringsprojecten in het Plan van Aanpak opgenomen:

- het treffen van milieumaatregelen door de bestaande bedrijven op het industrieterrein Sluiskil-Oost (project A.5.2.); het betreft de uitvoering van geluidssaneringsprogramma's en van maatregelen ter reductie van emissies van stof en geur;
- het amoveren van de woonbebouwing Axelsche Sassing (project A.6.1.); deze amovering is vrijwel volledig uitgevoerd.

Door deze combinatie van terugdringen en beheersen van milieuhinder en van amoveren van milieugevoelige functies is milieuruimte ontstaan die deels ten goede komt aan het woon- en leefklimaat van de kern Sluiskil en deels kan worden benut voor ontwikkeling en uitbreiding van industrie en bedrijvigheid.

In het Plan van Aanpak wordt voor het gebied Sluiskil-Noord (gelegen tussen Sluiskil-Oost en rijksweg N61 en Tractaatweg) een ontwikkeling voorgestaan gericht op het bieden van ruimtelijke mogelijkheden voor verwerking van afval en berging van baggerspecie. Deze ontwikkelingsrichting sluit aan op reeds bestaand gebruik in dit gebied (stortplaats, rioolzuiveringsinstallatie). Voor de realisering van deze toekomstvisie voor Sluiskil-Noord zijn in het Plan van Aanpak de volgende uitvoeringsprojecten opgenomen:

- amovering woonbebouwing Axelsche Sassing (project A.6); deze amovering is vrijwel uitgevoerd;
- amovering woonbebouwing Koegorsstraat (project A.7.1); deze amovering is inmiddels gerealiseerd;
- realisatie van industriële infrastructuur (project A.7.2); voor dit project is een structuurvisie voor de Koegorspolder opgesteld.

Een van de acties in het Plan van Aanpak betreft de aanpassing ruimtelijke planvorming in de Kanaalzone. Deze actie is als uitvoeringsproject A.12.1. in het Plan van Aanpak opgenomen. Voor een gezamenlijke gecoördineerde aanpak is een intergemeentelijke structuurvisie opgesteld, die het grondgebied (of delen daarvan) omvat van de gemeenten Axel, Sas van Gent en Terneuzen, en die de basis vormt voor het aan te passen Streekplan Zeeland en de aan te passen bestemmingsplannen.

Intergemeentelijke Structuurvisie Kanaalzone Zeeuwsch-Vlaanderen (1996)

De intergemeentelijke structuurvisie bevat de tussenstap tussen visie (Plan van Aanpak) en juridisch - planologisch instrumentarium (bestemmingsplannen) en vormt de 'opmaat' voor uitwerking van het Plan van Aanpak in streekplan en bestemmingsplannen. Daartoe moet de structuurvisie de (beleids)informatie bevatten die noodzakelijk is voor de aanpassing van streekplan en bestemmingsplannen en moet de structuurvisie zowel regionaal als lokaal bruikbaar zijn.

In de Intergemeentelijke Structuurvisie wordt een ruimteprogramma beschreven (ontleend aan het Plan van Aanpak). Belangrijk onderdeel uit dit ruimteprogramma is dat voor economische activiteiten en ontwikkeling, naast nog beschikbare ruimte aan uitgeefbaar terrein, nieuwe locaties voor bedrijven- en industrieterrein gereserveerd en ontwikkeld moeten worden met een totale omvang van 800 à 1.000 ha. Daarvoor worden ruimtelijke mogelijkheden voor reservering en ontwikkeling van een gedifferentieerd aanbod aan bedrijven- en industrieterrein gewaarborgd (ruimte voor economische activiteiten). Dit ruimteprogramma is vertaald in een ruimtelijke hoofdstructuur. Het gedeelte van de Koegorspolder gelegen tussen kanaal, Tractaatweg, N61 en Zijkanaal C is daarbij opgenomen als bestaand industrieterrein en nieuw te ontwikkelen industrie - en bedrijventerrein. De zone aan de oostzijde van de Tractaatweg is opgenomen als zone voor het veiligstellen en ontwikkelen van landschapsstructuur.

Streekplan Zeeland (1997)

Het Streekplan Zeeland geeft het provinciaal ruimtelijk beleid weer voor de periode tot 2007. Belangrijke doelstelling is de bundeling van functies en activiteiten in het stedelijk gebied. Daartoe wordt een indeling in drie categorieën gehanteerd:

- stedelijke ontwikkelingszones;
- dragende kernen;
- woonkernen.

De stedelijke ontwikkelingszones hebben op het gebied van wonen, werken en voorzieningen betekenis op provinciaal niveau. In de verdere ontwikkeling van Zeeland wordt aan deze ontwikkelingszones dan ook een centrale rol toegekend. Zowel voor de opvang van bevolkingsgroei, het ontwikkelen van werkgelegenheid en het in stand houden van voorzieningen gelden er accenten en prioriteiten bij deze zones. De gehele Kanaalzone is aangeduid als stedelijke ontwikkelingszone. Voor de verdere invulling van de stedelijke ontwikkelingszones moeten door de betreffende gemeenten intergemeentelijke visies worden opgesteld. Voor de Kanaalzone geldt daarbij dat met de Intergemeentelijke Structuurvisie al een visie beschikbaar is en volstaan kan worden met opwaardering / aanvulling op onderdelen. Als belangrijke aandachtspunten / randvoorwaarden worden daarbij onder andere genoemd:

- afbakening ontwikkelingszone in overleg met de provincie;
- hoofdrol voor opvang migratie en vestiging bovenlokale bedrijvigheid;
- vaststelling tracé buisleidingenstrook door de Koegorspolder.

In het streekplan wordt in diverse hoofdstukken specifiek ingegaan op de Koegorspolder:

- in het hoofdstuk 'Afvalverwerkende inrichtingen en voorzieningen' wordt melding gemaakt van de aanwijzing van de Koegorspolder als locatie voor berging van grootschalige baggerspecie (streekplanuitwerking Baggerspecie 1995, ook verwerkt in Streekplan Zeeland 1997); met betrekking tot de uitwerking daarvan wordt met name gewezen op de opstelling van een inrichtings-MER, de noodzaak van een landschapsplan en het rekening houden met de aanwezige buisleidingen en de tracering van de leidingenstrook;
- in hetzelfde hoofdstuk is ook gesteld dat afvalverwerkende inrichtingen in beginsel gesitueerd moeten worden op bedrijfsterreinen of op locaties die wat betreft functie en inrichting, effecten op de omgeving en infrastructuur daarmee vergelijkbaar zijn; ook wordt gestreefd naar concentratie van afvalverwerkende inrichtingen in de ontwikkelingszones; gelet op voorkeur voor afvaltransport over spoor of water moeten afvalverwerkende inrichtingen zoveel mogelijk gesitueerd worden in nabijheid van spoorlijnen of hoofdvaarwegen;

- in het hoofdstuk 'Buisleidingen' wordt gewezen op de noodzaak van het wijzigen van het eerder vastgestelde tracé van de leidingenstrook in de Koegorspolder en wordt de gemeente Terneuzen gevraagd "het exacte tracé bestemmingsplanmatig vast te leggen".

streekplanuitwerking Baggerspecie (1995)

In het streekplan van 1997 is verwerkt de in 1995 vastgestelde streekplanuitwerking Baggerspecie. In 1995 is besloten tot het ontwikkelen van een regionaal baggerspeciedepot in de Koegorspolder. Doel van dit depot is om tot voldoende bergings- en verwerkingsmogelijkheden voor verontreinigde baggerspecie in de provincie Zeeland te komen. De behoefte aan dergelijke mogelijkheden is groot en ook urgent. Het niet beschikken over bergings- en verwerkingsmogelijkheden leidt tot stagnatie van saneringen en tot achterstallig onderhoud aan sloten, havens en kanalen met als gevolg belemmeringen voor scheepvaart, waterafvoer en ecologie. Het project Koegorspolder kent een lange looptijd. Op basis van het MER Locatiekeuze Berging Baggerspecie Zeeland (locatie MER) is door Gedeputeerde Staten in 1994 in principe gekozen voor de locatie Koegorspolder als beste locatie voor grootschalige berging van baggerspecie. Deze voorkeurslocatie is bij besluit van juni 1995 door de provincie vastgelegd in de streekplanuitwerking Baggerspecie. De gemeente Terneuzen heeft deze aanwijzing, zij het node, aanvaard binnen randvoorwaarden inzake soort opslag (putdepot) en omvang (tot maximaal 65 ha). In een bestuurlijk overleg eind 1995 tussen Rijkswaterstaat, provincie en gemeente is uiteindelijk overeengekomen dat maximaal 100 ha binnen de Koegorspolder voor het depot aangewend mag worden.

streekplanuitwerking Windenergie (1999)

In het Streekplan Zeeland is als uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid ten aanzien van windenergie de concentratiegedachte opgenomen. Gezien de landschappelijke consequenties dient terughoudend te worden omgegaan met de mogelijkheid voor kleinschalige windenergieopwekking. Bij plaatsing zal met name moeten worden gezocht naar aansluiting op grootschalige menselijke ingrepen in het landschap. In het kader van het project 'Locaties voor grootschalige opwekking van windenergie in Zeeland' (1996) is een m.e.r.-procedure gevolgd. Naar aanleiding van de resultaten is een uitwerking van het streekplan ten aanzien van dit aspect / beleidsterrein opgesteld.

In deze streekplanuitwerking Windenergie (1999) zijn locaties aangeduid voor windturbineparken met een omvang van 20 of meer windturbines of van 20 of meer megawatt. Zeehaventerreinen, waaronder de Koegorspolder en de Axelse Vlakte, zijn als bijzondere locaties voor windenergie aangewezen. Over de optie van windmolenparken op of nabij zeehaventerrein is in de streekplanuitwerking het volgende vermeld: 'Combinatiemogelijkheden van windturbines met industrieterrein worden hoog ingeschat mede gezien de technische uitstraling van beide activiteiten. Daarom wordt de begrenzing van een windmolenpark op of direct grenzend aan zeehaventerrein niet op voorhand, aan een maximum gebonden'.

In de streekplanuitwerking zijn opstellingseisen vermeld over de begrenzing van de locaties, het landschap (samenhangend patroon met een optimale relatie met de locatie en de omgeving), het geluid (equivalente geluidsniveaus op de gevels van de agrarische bedrijfswoningen ten hoogste 40 dB(A)), natuur (afwegingszone rond natuurgebieden) en infrastructuur en telemedia (afstanden tot zeewering, vaar- en spoorwegen en radar).

ontwerpstreekplanherziening Glastuinbouw (2000) (ingetrokken)

In mei 2000 is in procedure gebracht de ontwerpstreekplanherziening voor de ontwikkeling / vestiging van grootschalige glastuinbouw (500 à 700 ha). Daarbij zijn drie locatiealternatieven nader getoetst: locatie Zuid-Beveland West (gemeente Borsele), locatie Bathpolder / Reigersbergsche polder (gemeente Reimerswaal) en locatie Kanaalzone (gemeente Sas van Gent). Gekozen is voor de locatie Zuid-Beveland West (gebied tussen A58 en Sloegebied, westelijk van Nieuwland). De voor deze locatie opgestelde haalbaarheidsstudie heeft echter geleid tot het besluit (mei 2001) om niet door te gaan met grootschalige glastuinbouwontwikkeling. Consequentie van dat besluit is ook dat de procedure van de ontwerpstreekplanherziening niet is doorgezet. Concreet betekent dit dat voor glastuinbouw het streekplan Zeeland ('97) het geldend provinciaal beleidskader vormt. In dat beleidskader is niet voorzien in glastuinbouw-ontwikkeling in de Kanaalzone. Niettemin is het van belang om aan te geven wat in de ontwerpstreekplanherziening glastuinbouw over Zeeuwsch-Vlaanderen is opgenomen.

Over Zeeuwsch-Vlaanderen (Kanaalzone) is het volgende gesteld: 'In Zeeuwsch-Vlaanderen is glastuinbouw tot nu toe nauwelijks tot ontwikkeling gekomen. Eerdere belemmeringen daarvoor zijn of komen te vervallen omdat de afstand tot een veiling minder belangrijk is geworden en omdat de aanleg van de Westerscheldetunnel het gebied beter zal ontslui-

ten. Door die veranderingen is het denkbaar dat ook in Zeeuwsch-Vlaanderen glastuinbouw zich zou kunnen ontwikkelen tot een kansrijke bedrijfstak. De ontwikkeling van een beperkte concentratie ten behoeve van de eigen regionale vraag is in beginsel inpasbaar in het provinciale beleid. Uiteraard gelden ook hier de randvoorwaarden zoals eerder aangegeven'.

Deze randvoorwaarden betreffen:

- hoogwaardige kwaliteit en duurzame invulling;
- projectmatige aanpak;
- benutten mogelijkheden gebruik restwarmte en kooldioxide;
- waarborgen landschappelijke inpassing en verkeersveiligheid;
- voldoen aan milieurandvoorwaarden.

Door het wegvallen van de oorspronkelijk gekozen locatie bij Nieuwdorp is onderzoek naar ontwikkeling van bedoelde beperkte glastuinbouwlocatie in de Kanaalzone actueel geworden.

streekplanuitwerking Buisleidingen (ontwerp, juli 2001)

De huidige streekplantekst is voor het onderdeel buisleidingen niet geheel juist en volledig en dient aan de huidige ontwikkelingen te worden aangepast. Derhalve is een streekplanuitwerking in voorbereiding genomen. Basis voor deze uitwerking is de 'Concept Nota Buisleidingen Zeeland' (juli 2001). Doel van deze nota is om te komen tot een beleid dat moet leiden tot een betere borging van leidingenstroken. De huidige leidingenstroken mogen niet 'dichtslibben' met activiteiten die het leggen van nieuwe leidingen onmogelijk maakt. Anderzijds moeten leidingen worden geweerd op plaatsen waar ze niet horen en dienen ze in de aangegeven leidingenstroken te worden gelegd.

Het beoogde beleid voor de buisleidingenstrook is dat in de strook niet mag worden gebouwd anders dan voor leidingen en de primaire bestemming. Voor de Zeeuwse situatie wordt een breedte van 50 meter voor de buisleidingenstrook voldoende geacht. Indien er niet genoeg ruimte beschikbaar is, kan bij wijze van uitzondering een smallere strook worden toegestaan.

Ter weerszijden van de strook ligt een toetsingsgebied (breedte 175 m) met daarbinnen een veiligheidsgebied (breedte 55 m). Het veiligheidsgebied wordt vrijgehouden van woonbebouwing en zoveel mogelijk van andere bebouwing. Voor het toetsingsgebied geldt dat ook woonwijken, flatgebouwen en bijzondere objecten categorie I niet zijn toegestaan. Voor andere vormen van ruimtelijke ontwikkelingen geldt dat vestiging is toegestaan dan wel dat er een afweging moet plaatsvinden. Met 'afweging' wordt bedoeld een afweging op grond van het integraal veiligheidsbeleid dus zowel externe veiligheid als openbare veiligheid.

De leidingenstrook en het bijbehorende toetsings- en veiligheidsgebied moeten planologisch-juridisch worden geregeld. Verder zullen de planologisch relevante buisleidingen die al in de strook liggen moeten worden omschreven (product, omvang en druk). Solitair liggende planologisch relevante leidingen moeten eveneens worden geregeld in het bestemmingsplan.

Het beleid uit de conceptnota is verwerkt in een ontwerpstreekplanuitwerking die op 3 juli 2001 door Gedeputeerde Staten is vastgesteld. Over de Koegorspolder is de volgende passage in de herziening opgenomen: 'Naar een nieuw leidings-tracé bij de Koegorspolder in Terneuzen heeft een onderzoek plaatsgevonden. Het nieuwe tracé loopt nu met een boog door de Koegorspolder, aan de westelijke kant van de aan te leggen weg, naar de toekomstige tunnel en via de goederenspoorlijn naar Dow-Terneuzen. De gemeente Terneuzen wordt gevraagd het exacte tracé bestemmingsplanmatig vast te leggen.'

Structuurvisie Koegorspolder (januari 2001)

Gelet op het Plan van Aanpak en de diverse ontwikkelingen in de Koegorspolder is door de gemeente een structuurvisie voor de Koegorspolder opgesteld. Deze structuurvisie heeft tot doel een visie te geven op de diverse ruimtelijke- en functionele ontwikkelingen in de Koegorspolder e.o. voor de middellange en lange termijn. Hiermee kunnen voor de toekomst de juiste ruimtelijke reserveringen worden gewaarborgd. De structuurvisie is op 25 januari 2001, na het doorlopen van de inspraakprocedure, door de gemeenteraad van Terneuzen vastgesteld en dient als basis voor de te volgen planologische procedures.

In de structuurvisie is de volgende ruimtelijk-functionele structuur aangegeven (afbeelding 2.1):

- *landschaps- en natuurontwikkeling*. De zone ten oosten van de Tractaatweg is aangegeven als gebied voor natuur- en landschapsontwikkeling.
- *stedelijke randzone*. Deze zone is gesitueerd aan de zuidzijde van Terneuzen en dient voor de ontwikkeling van een stedelijk en regionaal bedrijventerrein;
- *baggerspecieverwerking*. In de zone tussen Tractaatweg en Koegorsstraat is de locatie aangegeven voor de inrichting voor de berging en verwerking van verontreinigde baggerspecie. De benodigde ruimte voor deze inrichting bedraagt maximaal 100 ha. Inrichting, beheer en exploitatie berusten bij Rijkswaterstaat (eventueel ook onder te brengen in een zogeheten PPS-constructie);
- *industriële zone*. De zone tussen Kanaal, Zijkanaal C en goederenspoorlijn is aangegeven als industriële zone, expliciet voor zeehavengebonden bedrijfsactiviteiten;
- *recyclingzone*. Aansluitend aan de regionale stortplaats is aan weerszijden van de Koegorsstraat ruimte gereserveerd voor vestiging van bedrijven die zich bezighouden met verwerking van afval of daaraan verwante producten;
- *kernrandzone*. Deze zone vormt de overgang van het stedelijk gebied van Terneuzen naar het agrarische buitengebied. In deze zone, gelegen buiten het plangebied Koegorspolder, is vestiging mogelijk van 'groene' bedrijvigheid (o.a. kwekerij, tuincentra);
- *ontsluitingsstructuur*. De verkeerssituatie in en rond de Koegorspolder zal ingrijpend wijzigen. Voor de lange termijn wordt uitgegaan van de realisering van een tunnel onder het Kanaal, gecombineerd met de aanleg van een nieuwe, meer zuidelijk gelegen hoofdontsluitingsweg (Kanaaltunnelweg). Voor de Koegorspolder wordt de Koegorsstraat op termijn de belangrijkste interne ontsluitingsweg. Voor HAS en HEROS blijft dat de Industrieweg. Nadat de Koegorsstraat is gereconstrueerd, wordt het zuidelijk deel van de Industrieweg aan de openbaarheid onttrokken;
- *buisleidingentracé*. Voor de noodzakelijke bundeling van leidingen in de Koegorspolder (verlegging bestaande leidingen, aanleg nieuwe leidingen) is een regionaal buisleidingentracé aangegeven tussen het baggerspeciedepot en de vrij te houden ruimte voor de Kanaaltunnelweg (zie ook onder streekplanuitwerking Buisleidingen).

2.1.2. Milieueffectrapportage op verschillende niveaus

Behalve dat het voornemen van de gemeente Terneuzen om een nieuw bestemmingsplan te ontwikkelen voor een uitbreiding van het bedrijfsterrein, door de gemeenteraad tot een m.e.r.-plichtig voornemen is verklaard, is een aantal van de activiteiten binnen het bedrijfsterrein ook 'als zodanig' aan te merken als m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig. Voor de Koegorspolder is derhalve sprake van milieueffectrapportage op twee niveaus:

- op het niveau van het bestemmingsplan voor de uitbreiding van het bedrijfsterrein dat 'als eerste in de aanleg voorziet' van de verschillende bedrijfsactiviteiten (uitbreiding zeehavenindustrieterrein, recyclingzone, baggerverwerkingsterrein, stedelijke randzone en windmolenpark¹);
- op het niveau van de vergunningverlening voor de activiteiten die in dat kader 'op zich' m.e.r.- (beoordelings)plichtig zijn (baggerspecieverwerking, energiecentrale).

In de praktijk betekent dit dat voor de ontwikkeling van de Koegorspolder sprake is van verschillende m.e.r.-procedures:

- de onderhavige m.e.r.-procedure voor de uitbreiding van het bedrijfsterrein, met inbegrip van de activiteiten die daarin plaatsvinden, in het kader van de vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad van Terneuzen;
- de (lopende) (inrichtings)m.e.r.-procedure voor de verwerking van baggerspecie, in het kader van de vergunningverlening door de provincie Zeeland;
- de (afgeronde) (inrichtings)m.e.r.-procedure voor de Zepowercentrale, in het kader van de vergunningverlening door de provincie Zeeland;

---

¹ Het betrokken windmolenpark is volgens het Besluit m.e.r. m.e.r.-beoordelingsplichtig. De gemeenteraad van Terneuzen heeft evenwel in diens vergadering van 25 april 2002 besloten een milieueffectrapportage op te doen stellen voor de vaststelling van het bestemmingsplan Koegorspolder, dat voorziet in de realisering van een aantal bedrijfsactiviteiten, waaronder een windmolenpark, dat wordt beschouwd als een species van de genusbestemming 'bedrijfsterrein'.

- wellicht toekomstige (inrichtings)m.e.r.-(beoordelings)procedures voor nieuwe activiteiten (onder meer van Kunst EcoService B.V.), in het kader van de vergunningverlening door de provincie Zeeland of de gemeente Terneuzen.

2.2. Doelstelling m.e.r.-procedure

De gemeente Terneuzen heeft het voornemen voor de Koegorspolder een nieuw bestemmingsplan te maken teneinde een aantal nieuwe ontwikkelingen in die polder planologisch te regelen. Het gaat om de ontwikkeling van een veelzijdig bedrijfsterrein aan de Kanaalzone, dat ruimte moet bieden aan een aantal nieuwe bedrijfsmatige activiteiten. Een aantal van deze activiteiten is 'op zich' m.e.r.-beoordelingplichtig of m.e.r.-plichtig.

Vooraf de omvang van de uitbreiding (minimaal 300 ha) en (in mindere mate) de mogelijk cumulatieve effecten van de verschillende activiteiten hebben de gemeenteraad doen besluiten de besluitvorming over het nieuwe bestemmingsplan mede te baseren op een milieueffectrapportage. Dat neemt overigens niet weg dat er daarnaast, in het kader van de vergunningverlening, nog een aantal m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten blijven bestaan.

De doelstelling van deze (inrichtings)m.e.r.-procedure is dan ook:

- inzicht te verschaffen in de mogelijk cumulatieve effecten van de verschillende activiteiten;
- te komen tot een optimale inrichting van het plangebied.

2.3. Randvoorwaarden

Voor de activiteiten is veel en vastgesteld beleidskader beschikbaar. In het navolgende wordt kort op deze en andere relevante beleidsdocumenten ingegaan. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- rijksbeleid;
- provinciaal beleid;
- regionaal en gemeentelijk beleid.

rijksbeleid

Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening (deel 3, Kabinetsstandpunt, 2002)

Voor de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland streeft het Rijk naar de concentratie en bundeling van verstedelijking. De gebieden waar verstedelijking door het Rijk wordt voorgestaan zijn begrensd met een rode contour of aangeduid als een bundelingsgebieden. De Scheldemondsteden (Vlissingen, Middelburg, Goes en Terneuzen met afstemming op Antwerpen en Gent) wordt in de Vijfde Nota aange-merkt als een van de elf regionale stedelijke netwerken in ons land. Het plangebied Koegorspolder is gelegen binnen zo'n bundelingsgebied.

Aansluitend op dit nieuw ruimtelijk beleid is (met het oog op economische ontwikkelingsmogelijkheden, bereikbaarheid en ruimtelijke kwaliteit) in de Vijfde Nota ook een nieuw locatiebeleid voor bedrijven en voorzieningen opgenomen. Het nieuwe locatiebeleid richt zich primair op de ontwikkeling van voldoende geschikte vestigingsmogelijkheden voor bedrijven en voorzieningen. Die zullen, net als voor het wonen, moeten worden gevonden binnen de toekomstige rode contouren. Voor de verdere uitwerking van dit nieuwe locatiebeleid worden in de Vijfde Nota drie soorten vestigingsmilieus voor bedrijven en voorzieningen onderscheiden:

- *centrummilieus*, concentraties van stedelijke functies op en rond "knopen" in het stedelijke netwerk (onder andere binnensteden en stationsomgevingen);
- *gemengde milieus*, kleinschalige centra of wijk- of buurtniveau en verspreide vestigingen in buiten-centrum, groenstedelijke of dorpsmilieus;
- *specifieke werkmilieus*, bedrijventerreinen en andere concentraties van werklocaties.

Voor het plangebied Koegorspolder, gelegen binnen het stedelijk netwerk van Scheldemondsteden, zijn twee van de drie vestigingsmilieus, aan de orde: specifieke werkmilieus (zeehavenindustrieterrein, recyclingzone, baggerdepot) en centrummilieus (stedelijke randzone).

Daarnaast zijn de volgende passages uit de de Vijfde Nota van belang voor het plangebied:

- voor de plaatsing van windturbines geldt als taakstelling: 1.500 MW in 2010;
- er wordt gestreefd naar concentratie van glastuinbouw (herstructurering) met als doel verspreid gelegen glasopstanden te saneren en de gewenste bundeling van glasopstanden tot stand te brengen. Buiten uitbreiding in zogenoemde projectlocaties en regionale vestigingslocaties is nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven niet toegestaan;
- (externe) veiligheidsrisico's moeten vroegtijdig in het ruimtelijk planproces worden ingebracht, bijvoorbeeld door het vastleggen van veiligheidsafstanden tussen risicobron en kwetsbare functies en het vaststellen van een minimum beschermingsniveau voor de burgers in hun woonomgeving. De kans op een groot ongeluk met veel slachtoffers moet expliciet worden afgewogen en verantwoord (groepsrisico). Veiligheidsnormen en de doorwerking ervan in ruimtelijke plannen zal worden vastgelegd in nieuwe regelgeving namelijk een AMvB kwaliteitseisen externe veiligheid, een AMvB externe veiligheid transport. Aanpak van bestaande risicovolle situaties is gericht op het:
  - vaststellen van specifiek rijksbeleid voor de stoffen LPG, chloor en ammoniak (uiterlijk in 2003).
  - in kaart brengen van ruimtelijke consequenties van risicovolle situaties (uiterlijk in 2003).

Nationaal Verkeers- en Vervoersplan (concept, 2001)

De hoofddoelstelling van het Nationale Verkeers- en Vervoersplan (NVVP) is het bieden van een doelmatig, veilig en duurzaam functionerend verkeers- en vervoerssysteem, waarbij de kwaliteit voor de individuele gebruiker in een goede verhouding staat tot de kwaliteit voor de samenleving als geheel. Belangrijkste kernpunten van het NVVP zijn:

- infrastructuur moet een drager worden van ruimtelijk-economische ontwikkelingen;
- de rol van de markt in de infrastructuur moet nadrukkelijk aanwezig zijn;
- de gebruiker van de infrastructuur betaalt;
- regio's betalen en beslissen nadrukkelijker mee; regio's krijgen hiervoor de beschikking over een apart mobiliteitsfonds.

Het ontbreken van een tunnel bij Sluiskil wordt in het NVVP als belangrijk knelpunt gesignaleerd. Opname in het Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport (MIT) is mede afhankelijk van de mogelijkheden voor een publiek-private financiering van het project.

Nationaal Milieubeleidsplan 4 (juni 2001)

Het NMP3 bevat de strategie voor het milieubeleid op de korte termijn, 1998-2002, met een doorkijk naar 2010. Het NMP4 legt de planhorizon op 2020. Deze strategie richt zich op het bereiken van duurzame ontwikkeling. Van belang voor het plangebied Koegorspolder zijn met name de opgenomen beleidsvernieuwingen inzake stoffen en externe veiligheid (zie ook Vijfde Nota RO) en de vernieuwing van het milieubeleid voor de leefomgeving.

Flora- en Faunawet

De Vogelwet, de Natuurbeschermingswet (gedeeltelijk) en de Jachtwet zijn per 1 april 2002 geïntegreerd in de nieuwe Flora- en faunawet. De Natuurbeschermingswet uit 1998 beschermt een groot aantal diersoorten terwijl de Vogelwet uit 1936 vrijwel alle in het wild levende vogels in Nederland beschermt. De lijst met door de Flora- en faunawet te beschermen diersoorten is ten opzichte van beide wetten aanzienlijk uitgebreid; naast de vrijwel overal aanwezige kikkers, padden en vleermuizen zijn nu ook bijvoorbeeld mollen, konijnen, hazen en veldmuizen beschermd. Gesteld kan worden dat vrijwel elke ruimtelijke ingreep het leefgebied van een beschermde soort raakt zodat formeel voor elke ingreep een ontheffing vereist is. Voor aantasting van (het leefgebied van) deze diersoorten is ontheffing van deze wet vereist, te verlenen door het ministerie van LNV.

Habitatrichtlijn (92/43/EEG)

De Europese Unie heeft in 1992 de Habitatrichtlijn (92/43/EEG) uitgevaardigd. Deze richtlijn beoogt een samenhangend netwerk tot stand te brengen van leefgebieden en soorten die van belang zijn vanuit het perspectief van de Europese Unie als geheel (communautair belang): Natura 2000.

De Habitatrichtlijn is gericht op de bescherming van soorten en natuurlijke habitats, met uitzondering van vogels en hun leefgebieden. De Habitatrichtlijn bevat een aantal bijlagen, waarbij Bijlage IV van

belang is voor het plangebied. Deze bijlage bevat dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd, ook buiten de speciale beschermingszones. Voor deze zogenoemde Bijlage IV-soorten geldt het verbod op:

- het opzettelijk verstoren van de soorten, vooral in de perioden van voortplanting, afhankelijkheid van jongen, overwintering en trek;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantings- of rustplaatsen.

Vogelrichtlijn (97/409/EEG)

De Vogelrichtlijn van de EG (2 april 1979) heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop het verdrag van toepassing is. Het gaat in de richtlijn om de bescherming, het beheer en de regulering van deze soorten en er worden regels gesteld voor de exploitatie. In deze vogelrichtlijn zijn drie bijlagen met vogelsoorten vermeld. In de eerste bijlage staan de vogelsoorten genoemd die beschermd dienen te worden door maatregelen ter bescherming van het voortbestaan van deze soorten. Bovenstaande verplichtingen passen in het rijksbeleid ten aanzien van de bescherming van natuurwaarden in kerngebieden van de Ecologische Hoofdstructuur (Natuurbeleidsplan, Structuurschema Groene Ruimte).

provinciaal beleid

milieubeleidsplan 2001-2006, Groen licht (maart 2001)

Op basis van streefbeelden en doelstellingen zijn de speerpunten voor het milieubeleid:

- stimuleren van duurzaamheid
- bevorderen duurzaam ondernemen door duurzame bedrijfsterreinen, milieugerichte productontwikkeling en ketenaanpak;
- voorkomen van verspreiding (lucht, water en bodem) en vermindering van de uitstoot van CO₂ en fijne stof;
- voorkoming van verzuring (NO_x, SO₂ en NH₃) en verstoring (geluid, geur, stof en externe veiligheid)
- uitvoeren bodemsanering bedrijventerreinen en
- meer efficiënt transport in kader van milieukwaliteit.

Voor de duurzame energie wordt de ontwikkeling van windparken gestimuleerd. De provincie is de inspanningsverplichting aangegaan voor het scheppen van de ruimtelijke voorwaarden voor de realisering van 250 megawatt in het jaar 2010. De plaatsing van windmolens in de Koegorspolder kan aan deze doelstelling een bijdrage leveren. Andere aandachtspunten zijn: geluid en geur, veiligheidsrisico's en het vervoersnetwerk. Ook wordt gestreefd naar uitbreiding van mogelijkheden voor glastuinbouw. Aandachtspunten hierbij zijn: gebruik van bestrijdingsmiddelen, meststoffen en energie, verstoring door licht. De inhoud van de AMvB Glastuinbouw moet worden doorvertaald naar de bedrijfssituaties.

De Koegorspolder valt buiten beschreven en aangewezen beschermingsgebieden.

waterhuishoudingsplan 2001-2006, Samen slim met water

Het streefbeeld voor samenhang wordt weergegeven op de waterkansenkaarten. De speerpunten van het waterbeleid zijn: ruimte voor water, vergroten van de veerkracht van het water, water als ordenend principe, waterbeheer moet zowel de natuur- als de landbouwfuncties dienen en alsmede de aanpak van diffuse bronnen. In het waterhuishoudingsplan ligt, voor wat betreft de emissies door verschillende bronnen, de nadruk op het voorkomen van emissies. Hiervoor is een getrapte beleidslijn uitgezet: ten eerste het voorkomen van emissies wanneer mogelijk, ten tweede hergebruik en wanneer hergebruik niet mogelijk is, dan ten derde verwerking van de emissies.

In het beleid voor de watersystemen staat het behouden en stimuleren van voorraden zoet water centraal. In de Koegorspolder worden drie watersysteemttypen onderscheiden:

- zout/brak: in het westen en zuiden van de polder is het beleid gericht op het stoppen van de bodemdaling van zettingsgevoelige gebieden en op het bevorderen van kleine fluctuaties in de zoet-zout-verdeling;

- dun zoet: in het grootste deel van de polder is het beleid gericht op behoud en vergroting van zoete grondwatervoorraden door buffering water in winterperioden, infiltratie van neerslag in de bodem en door een stabiel oppervlaktewaterstelsel;
- groot-zoet: in een aantal hectares in het midden van de Koegorspolder geldt het beleid dat is uitgezet bij 'dun-zoet' ook voor het gebied dat is getypeerd als 'groot-zoet'.

Voor de lange termijn wordt een waterkansenkaart⁴ ontwikkeld. Op de kaart voor het landelijk gebied staan het zuiden en oosten van de Koegorspolder getypeerd als akkerbouwgebied, het noordelijk deel als weidebouw- en het westelijk en zuidwestelijk deel als bebouwd gebied. Op de kaart voor het stedelijk gebied wordt het gehele plangebied getypeerd als stedelijk gebied met hoog tot zeer hoog inspanningsniveau voor de stedelijke ontwikkeling. Op de kaart voor de beperking van de wateroverlast worden het noorden, oosten en zuiden van het plangebied getypeerd als zoekgebied voor waterretentie: 25-70%-hoogst. Het westen wordt getypeerd als zoekgebied waterretentie: 25-10%-hoogst.

In het waterhuishoudingsplan is een functiekaart⁵ opgenomen. Het noorden en oosten van het gebied hebben de functie 'landbouw' (waterbeheer afstemmen op duurzame landbouw). Het zuidelijk en westelijk deel van het plangebied hebben de functie 'bebouwing' gekregen. Ook een deel van de nieuwe bedrijventerreinen en de vuilstort vallen in deze functie.

bestuursvereenkomst Landelijke Ontwikkeling Windenergie (2001)

Op 10 juli 2001 hebben rijk en provincie in samenspraak met de gemeenten hun streven voor de stimulering van windenergie neergelegd in een convenant over de inpassing van windenergie in het ruimtelijk beleid. De landelijke taakstelling is daarbij gericht op ten minste 1.500 MW in 2010. De taakstelling van de provincie Zeeland is daarbij vastgelegd op ten minste 205 MW in het jaar 2010. Het voornemen is daarvan 55 MW in de Koegorspolder te realiseren.

regionaal en gemeentelijk beleid

intergemeentelijke Structuurvisie Kanaalzone Zeeuwsch-Vlaanderen (zie paragraaf 2.1.1.).

geldende bestemmingsregelingen

Voor het plangebied gelden thans de volgende bestemmingsregelingen:

- 'uitbreidingsplan in hoofdzaak', herziening 1958 van de gemeente Axel (goedgekeurd door Gedeputeerde Staten op 20 april 1960): regeling agrarisch gebied voor een klein gebied in de buurt van het voormalige buurtschap Axelsche Sassing;
- 'uitbreidingsplan in onderdelen', herziening 1958 van de gemeente Axel (goedgekeurd door Gedeputeerde Staten op 20 april 1960): regeling (voormalige) buurtschap Axelsche Sassing;
- bestemmingsplan 'Buitengebied', vastgesteld 25 november 1976: onder andere een regeling voor het bestaande industrieterrein, waterwegen, agrarisch gebied, voormalig woonwagencentrum en strook voor ondergrondse leidingen, afvalwaterleiding en dijken;
- bestemmingsplan 'Buitengebied, eerste herziening', vastgesteld 26 januari 1978: o.a. regeling industrieterrein en vuilstortplaats in gebied tussen de Koegorsstraat en de spoorlijn;
- bestemmingsplan 'Sluiskil-Oost, eerste herziening', vastgesteld 27 januari 1977: regeling voormalige woongebied Sluiskil-Oost (eind jaren 80, begin jaren 90 gesloopt);
- bestemmingsplan 'Toevoeging geluidszone', vastgesteld door de gemeenteraden van Sas van Gent en Terneuzen op 25 september 1997; een herziening waarmee alsnog de geluidszone rond het eerder door betreffende gemeenteraad van Sas van Gent vastgestelde bestemmingsplan Axel-se Vlake II, 1996 planologisch-juridisch wordt geregeld in de bestemmingsplannen Axelse Vlake en Buitengebied Sas van Gent en Terneuzen.

Structuurvisie Koegorspolder (zie paragraaf 2.1.1.).

⁴ Waterkansenkaarten geven aan welke functies optimaal in de benoemde gebieden bediend kunnen worden.

⁵ Op deze functiekaart worden de bestemmingen in waterhuishoudkundige zin weergegeven. De functieaanwijzing heeft als doel te komen tot een optimale afstemming tussen het waterbeheer en de betrokken belangen bij het watergebruik.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Over de nieuwe activiteiten die in het gebied worden gerealiseerd bestaat reeds veel informatie. In dit hoofdstuk wordt daarvan een samenvatting gegeven. Voor een overzicht wordt verwezen naar afbeelding 1.2. in hoofdstuk 1 van deze Startnotitie.

3.1. Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit is het maken van een bestemmingsplan teneinde de navolgende ontwikkelingen planologisch te regelen:

- zeehavenindustrieterrein Sluiskil-Oost;
- recyclingzone;
- baggerspeciedepot en verwerkingsterrein;
- stedelijke randzone;
- windmolenpark;
- leidingenstrook en solitaire leidingen.

3.1.1. Zeehavenindustrieterrein Sluiskil-Oost

bestaande situatie

Op het zeehaven- en industrieterrein zijn gevestigd het stikstofbindingbedrijf Hydro Agri Sluiskil (voorheen de Nederlandse Stikstofmaatschappij) en Heros Sluiskil BV (tot voor kort was hier gevestigd het bedrijf ACZ de Carbonisation (ACZC), meestal genoemd de cokesfabriek Sluiskil.

Hydro Agri Sluiskil (HAS)

Dit bedrijf produceert stikstofmeststoffen in vloeibare en vaste vorm (korrels). De aan- en afvoer naar het bedrijf gebeurt in hoofdzaak per schip, de scheepsbelading vindt plaats aan de kade. Bij de productie van de grondstoffen komen milieu-verzurende stoffen vrij, zoals stikstofdioxide, zwavel- en kooldioxide en ammoniak. Verder produceert het bedrijf geluidsemissies en stof en afvalwater.

Het terrein van HAS is circa 130 ha groot en omvat fabrieks- en kantoorgebouwen, chemische installaties en opslagtanks. De productie-installaties bevinden zich vooral op het noordoostelijk deel van het terrein, de op- en overslagvoorzieningen en de elektriciteitscentrale liggen overwegend aan de kanaalkant (het zuidwestelijk deel) van het terrein. Bij de productinstallaties gaat het om bouwhoogtes tot circa 45 meter, waarbij afzonderlijke installatieonderdelen als prilltorens, absorptiekolommen en schoorstenen tot 99 meter reiken. Op het bestaande terrein wordt een aantal vernieuwingen uitgevoerd waaronder een vernieuwing van de huidige stoomturbine en de aanpassing van het hoogspanningsnet.

In het meest zuidoostelijke gedeelte van het huidige HAS-terrein wordt de elektriciteitscentrale van Zepower gerealiseerd. Vanwege de minder gunstige vooruitzichten is dit Zepower Project opgeschort. De Wm-vergunningsprocedure loopt echter door en wordt binnenkort afgerond.

Heros Sluiskil B.V.

De cokesfabriek Sluiskil (ACZC) heeft in 1999 haar bedrijfsactiviteiten beëindigd. Het terrein en opstallen zijn overgenomen door Heros uit Roosendaal. Het terrein is circa 34 ha groot en ligt aan weerszijden van de goederenspoorlijn.

Heros Sluiskil houdt zich bezig met het bewerken, het op- en overslaan, en het aan- en afvoeren van afval- en bouwstoffen en andere (deels verontreinigde) materialen en het in beperkte mate opslaan van gevaarlijke stoffen (afgewerkte olie, afvalsnijolie). De aanvoer van de afval- en bouwstoffen vindt hoofdzakelijk plaats per schip. De aanvoer van ruw materiaal vindt verder plaats per as en per spoor. Het lossen van de schepen geschiedt met mobiele hydraulische kranen en met vaste loskranen en transportbanden die nog dateren uit de tijd van de voormalige cokesfabriek.

Heros is voornemens haar bedrijfsactiviteiten op het huidige terrein uit te breiden en enkele installaties op het terrein van de voormalige cokesfabriek weer in gebruik te nemen.

beoogde ontwikkeling

In de Structuurvisie Koegorspolder is voorzien in twee uitbreidingsrichtingen:

- in zuidelijke richting (gebied tussen Koegorsstraat, zijkanaal C en HAS, omvang circa 33 ha);
- in noordelijke richting (gebied tussen N61, goederenspoorlijn en Kanaal, omvang circa 55 ha).

Voor beide uitbreidingsgebieden geldt dat er, gelet op de situering ten opzichte van het Kanaal, sprake moet zijn van havengebonden bedrijven.

uitbreiding in zuidelijke richting

HAS wil voor de uitbreiding van haar bedrijfsactiviteiten de agrarische gronden ten zuiden van haar bestaande terrein benutten. Deze gronden zijn reeds voor een deel bestemd voor industrieterrein. Voor de ontwikkeling van deze gronden tot zeehaven- en industrieterrein voor de bestaande bedrijven zijn transacties en afspraken vastgelegd in een d.d. 8 mei 1995 gesloten overeenkomst tussen HAS, de gemeente Terneuzen, het (toen nog) Havenschap Terneuzen en de provincie Zeeland. Een van de afspraken betreft de overdracht van de Kruisweg aan HAS (i.c. onttrekking van deze weg aan het openbare verkeer). Afhankelijk van de resultaten van onderzoek kan het zuidelijk deel van het uitbreidingsgebied mogelijk worden benut voor glastuinbouw.

uitbreiding in noordelijke richting

De noordelijke uitbreiding wordt in eerste instantie volledig benut voor opslag van grond die vrijkomt bij de aanleg van het depot (zie paragraaf 3.1.3.). Benadrukt wordt dat het hier gaat om een gebruik voor een bepaalde tijdsperiode. Daarbij mogen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de ontwikkeling van de nieuwe Kanaaltunnelweg, niet worden belemmerd. Primair blijft dit gebied bedoeld voor ontwikkeling tot zeehavenindustriegebied. Ook de afmeer- en transportinstallaties voor het transport van baggerspecie worden in de noordelijke uitbreiding gerealiseerd.

inrichtingsaspecten

externe ontsluiting

De externe ontsluiting vindt plaats vanaf de Oostkade / Industrieweg. Deze weg sluit aan op het regionale wegennet en heeft een voldoende profilering en capaciteit om deze functie te vervullen. Met de voorgenomen maatregelen inzake de infrastructuur aan de zuidzijde van Terneuzen (aanleg rotonde(s), zie paragraaf 4.3.1.), wordt deze ontsluitingssituatie verder verbeterd. Ontsluiting vanaf de Koegorsstraat is niet nodig en verdient ook geen aanbeveling omdat deze straat met name zal gaan fungeren als ontsluitingsweg voor de te ontwikkelen stedelijke randzone, de recyclingzone en het baggerspecie-depot.

landschappelijke inpassing

Het zeehaven- en industrieterrein is door aard en omvang moeilijk in te passen in het omringende polderlandschap. De vraag is bovendien of pogingen in die richting moeten worden ondernomen. Door de omvang van het gebied en de hoogte van veel beeldbepalende elementen heeft het gebied een grote ruimtelijke uitstraling die zich niet zonder meer laat inpassen door bijvoorbeeld randbeplanting. De landschappelijke inpassing van het terrein dient dan ook te worden bezien in het licht van de beoogde landschapsstructuur van de totale Kanaalzone. In dat verband wordt ook gewezen op de zone natuur- en landschapsontwikkeling zoals aangegeven in de structuurvisie Koegorspolder. Deze zone maakt weer deel uit van de beoogde landschappelijke verbinding tussen de boskernen van Axelsche kreek en de Braakman (de 'groene dimensie' zoals aangegeven in het ecologisch-landschappelijk ontwikkelingsperspectief uit de Intergemeentelijke structuurvisie; zie ook afbeelding 2.1.).

3.1.2. Recyclingzone

bestaande situatie

Ter weerszijden van de Koegorsstraat liggen reeds enkele afvalverwerkende en recyclingbedrijven. Tussen de Koegorsstraat en de goederenspoorlijn ligt de regionale vuilstortplaats van Zeeuwsch-Vlaanderen. Deze stortplaats is in 1982 in gebruik genomen. Van de vier stortvakken zijn er inmiddels

twee gesloten en twee nog in exploitatie tot eind 2003 (tot vergunninghoogte van 30 meter). Daarna vindt afdekking van de stortvakken plaats. Tegenover de stortplaats aan de overzijde van de Koegorsstraat is door het Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ) een afvaloverslagstation gevestigd. Achter het overslagstation is in februari 2002 een regionale milieustraat in gebruik genomen.

Vanuit de marktsector wordt de betekenis van de Koegorspolder voor afvalbe- en verwerking onderkend. Er hebben zich bedrijven gemeld die afval verwerken of daaraan verwante activiteiten ontplooiën. Vanwege het veelal grote grondoppervlak van dergelijke bedrijven en de noodzakelijke milieutechnische vereisten en voorzieningen waaraan moet worden voldaan is concentratie van dit soort bedrijven op een afzonderlijk terrein gewenst. Situering aansluitend op stortplaats en baggerspeciedepot ligt daarbij voor de hand. Daarnaast is situering in de directe nabijheid van spoor en water van belang.

beoogde ontwikkeling

De ontwikkeling van de recyclingzone langs de Koegorsstraat past volledig binnen de uitgangspunten zoals genoemd in het streekplan Zeeland en de structuurvisie Koegorspolder inzake de situering van afvalverwerkende bedrijven (zie paragraaf 2.1.1.). De ontwikkeling van de recyclingzone is ook opgenomen in de voordracht TIPP-Zeeland 2001 (Tender Investeringsprogramma's Provincies.).

Een verdere invulling van deze recyclingzone vindt plaats met de beoogde vestiging van een bedrijf gericht op het opslaan en bewerken (composteren) van mest- en afvalstoffen. Het bedrijf (Kunst EcoService) zal worden gevestigd aan de oostzijde van de Koegorsstraat.

inrichtingsaspecten

De inrichting van de recyclingzone wordt sterk bepaald door de Koegorsstraat en de relatief smalle afstand tussen Koegorsstraat en de baggerspecieverwerkingsinrichting. Deze weg vormt de integrale ontsluiting voor alle bestaande en toekomstige bedrijven in deze zone. De baggerspecieverwerkingsinrichting zorgt voor de landschappelijke inpassing en groenstructuur aan de oost-, zuid- en noordrand. Langs de Koegorsstraat zelf zijn (door de aanwezigheid van leidingen in de ondergrond) geen mogelijkheden voor wegbeplanting. In de zuid- en noordrand van de recyclingzone is voorzien in een waterberging; tussen het baggerspecieverwerkingsterrein en de recyclingzone is de aanleg van een nieuwe hoofdwaterring voorzien.

3.1.3. Baggerspeciedepot en verwerkingsterrein

beoogde ontwikkeling

Dit voornemen bestaat uit de inrichting van een terrein voor de verwerking van baggerspecie in combinatie met de aanleg van een omdijkt depot voor de berging van niet verwerkbare baggerspecie. Dit voornemen heeft tot doel om tot 2024 de Zeeuwse baggerproblematiek op te lossen door:

- het realiseren van voldoende bergingscapaciteit voor het verwachte aanbod van baggerspecie voor een periode van 10 jaar na de start van de exploitatie van de baggerinrichting;
- het verkrijgen van de nodige ruimte voor een centrale mogelijkheid voor de be- en verwerking van baggerspecie door zandscheiding en kleirijping; deze verwerkingsactiviteiten worden in 2023 beëindigd.

De uiteindelijke totale terreinbehoefte wordt ingeschat op 97 ha.

De milieueffectrapportage Baggerspecieverwerking Koegorspolder en de vergunningaanvragen hebben van 7 december 2001 tot en met 10 januari 2002 ter inzage gelegen. Gedurende deze inspraaktermijn konden schriftelijke reacties/opmerkingen worden ingediend bij Gedeputeerde Staten van Zeeland (bevoegd gezag). Op 7 januari heeft een openbare zitting over het MER plaatsgevonden.

Inmiddels heeft de Commissie m.e.r. een in beginsel positief toetsingsadvies gegeven over dit milieueffectrapport maar tevens verzocht nader onderzoek te doen naar een verkleining van het depotoppervlak. Gebleken is dat dit gepaard gaat met hogere dijken en/of een diepere ontgraving. Daarnaast is de initiatiefnemer zelf onderzoek gestart naar andere verwerkingstechnieken, naast de reeds onderzochte

technieken. Gedacht wordt aan koude⁶ en thermische⁷ immobilisatie. Deze optimalisaties van depotoppervlak en verwerkingstechniek zijn thans onderwerp van onderzoek in een aanvulling op het MER.

inrichtingsaspecten

terreinindeling

De vorm en het benodigde oppervlak van het terrein voor de specieverwerking worden bepaald door:

- de reservering voor het tracé van de Kanaaltunnelweg;
- het geprojecteerde toekomstige tracé voor de buisleidingenstrook;
- de aan de westzijde van het plangebied te realiseren recyclingzone;
- de aan de zuidzijde van het plangebied gelegen Spuikreekweg.

Het depot is gesitueerd in het zuidelijke deel van het betrokken gebied. Daardoor blijft in de noordelijke helft van het plangebied de nodige ruimte over om te kunnen inspelen op toekomstige ontwikkelingen. De stadsrand van Terneuzen wordt zo niet onnodig 'vastgezet'. Het voorzieningenterrein ligt ten noordwesten van het baggerspeciedepot. Het zal de nodige voorzieningen bevatten voor:

- de zandscheiding en kleirijping;
- specie- en watertransportleidingen;
- waterzuivering, buffering van water en pompsystemen;
- tijdelijke opslag van zand uit de scheidingsinstallatie (circa 1 ha).

Verder is er ruimte voor bijkomende voorzieningen, zoals een klein kantoor, een werkplaats en parkeermogelijkheden.

Voor de afmeervoorziening is gekozen voor een locatie aan het Kanaal van Gent naar Terneuzen. Deze locatie ligt op geringe afstand van het depot en heeft daarnaast als voordeel dat de transportleiding van het Kanaal naar het depot alleen wegen met een lokale ontsluitingsfunctie en een spoorlijn hoeft te kruisen. Rekening wordt gehouden met de reconstructie van de Koegorsstraat. De overslag- en afmeervoorziening wordt buiten het bestaande kanaalprofiel gerealiseerd.

landschappelijke inpassing

Voor de landschappelijke inpassing van depot en verwerkingsterrein is gekozen voor een variant waarin, naast de landschappelijke inpassing van het project, ook wordt ingezet op de landschappelijke inpassing in bredere omgeving. Essentie van deze inpassing is het 'dooraderen' van het depot / het verwerkingsterrein en de landschappelijke omgeving met een robuust groen raamwerk van laan(weg)beplantingen. Het groene raamwerk wordt ontwikkeld volgens het geometrische patroon van de Koegorspolder zodat de structuur / identiteit van de polder wordt benadrukt. Daarbij wordt ingezet op aaneengesloten en robuuste beplanting (ten minste 4 rijen bomen/lijnen) om voldoende herkenbaar en beleefbaar ruimtelijk tegenwicht te kunnen bieden ten opzichte van het grootschalige depot.

Daarnaast zal in samenspraak met de bewoners van Schapenbout, Spui en Magrette (verenigd in het actiecomité 'Houdt de Koegorspolder leefbaar') een groene annex geluidswal worden aangelegd teneinde het zicht op het depot en de verwerkingsterreinen te beperken. Met deze voorziening wordt tevens geanticipeerd op de te verwachten verkeersgeluidstoename door het openstellen van de Westerscheldetunnel. Deze voorziening komt in plaats van de boomrijen langs het zuidelijke gedeelte van de Koegorsstraat uit de voornoemde landsschapsvisie.

---

⁶ Koude immobilisatie houdt in dat aan baggerspecie, al dan niet na zandscheiding en/of kleirijping, grondstoffen worden toegevoegd. Hierdoor ontstaat een product dat als bouwstof conform het Bouwstoffenbesluit kan dienen.

⁷ Thermische immobilisatie betekent dat de aangevoerde baggerspecie tot een bepaalde temperatuur wordt verhit, waarna eveneens een product ontstaat dat als bouwstof conform het Bouwstoffenbesluit kan worden toegepast.

grondopslag in de zone tussen spoor en kanaal

Bij de aanleg van het depot (indien er geen thermische immobilisatie plaatsvindt) en de exploitatie van de verwerkingsinrichting komt zand, klei, teelaarde en veen vrij. Deze vrijkomende grond wordt deels in het werk gebruikt, deels tijdelijk opgeslagen en, als dat mogelijk is, deels vermarkt. Ook komt er grond vrij bij de aanleg van sloten en waterpartijen en wellicht bij de reconstructie van de Koegorsstraat. De opslag van deze vrijkomende grond vindt deels plaats binnen het terrein van de baggerspecieverwerking. Daarnaast wordt mogelijk een tijdelijke zandopslag met kleiafdeling en veenopslag ingericht in de zone tussen Kanaal en spoor. In totaal gaat het om een opslagruimte van 36 ha.

Hierbij is van belang dat deze opslag geen belemmeringen oplevert voor de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van dit gebiedsdeel:

- een ondertunneling van het Kanaal annex Kanaaltunnelweg mag niet worden belemmerd;
- het gebied blijft primair bedoeld voor zeehavenindustrieterrein.

afmeer- en overslagvoorziening en transportleidingen

De baggerspecie wordt per schip via het Kanaal van Gent naar Terneuzen aangevoerd, waarvoor een afmeerlocatie wordt aangelegd. De locatie dient tevens om afgescheiden zand en gerijpte klei af te voeren. Voorts wordt de locatie gebruikt om tijdens de aanleg van het depot het uitkomende (kleiachtige) zand, voor zover dat niet tijdelijk wordt opgeslagen, in schepen over te slaan. De totale lengte van de afmeerlocatie bedraagt circa 400 meter.

gemeentelijke voorwaarden

De raad van de gemeente Terneuzen heeft in beginsel besloten medewerking te verlenen aan de baggerspecieverwerking. Daartoe zijn door de gemeente een aantal voorwaarden gesteld. Deze zijn verwoord in twee raadsbesluiten, gedateerd 25 januari en 20 december 2001.

3.1.4. Stedelijke randzone

beoogde ontwikkeling

De stedelijke randzone omvat het noordelijke deel van het plangebied Koegorspolder en is gelegen tussen de infrastructuur van bestaande N61 en de toekomstige (Kanaaltunnelweg), de Tractaatweg en de goederenspoorlijn. Het gebied heeft een omvang van circa 50 ha. In de structuurvisie Koegorspolder is de stedelijke randzone opgenomen als ruimtelijke reservering voor verdere ontwikkeling van bedrijventerrein. De noodzaak van nieuw bedrijventerrein komt voort uit de combinatie van continuïteit in aanbod aan bedrijventerrein en de nieuwe ruimtelijk-economische positie van Terneuzen na realisering van de Westerscheldetunnel.

noodzaak nieuw bedrijfsterrein

Teneinde de continuïteit in de bedrijfsontwikkeling binnen ontwikkelingszone Kanaalzone te garanderen, zal tijdig nieuw stedelijk bedrijfsterrein moeten worden ontwikkeld om de beschikbaarheid van bedrijventerrein voor Terneuzen en de regio te waarborgen. De locatie voor het noordelijk deel van de Koegorspolder ligt daarbij voor de hand: de locatie heeft een goede aansluiting op het stedelijk gebied Terneuzen, een gunstige ligging ten opzichte van bestaande en nieuwe hoofdinfrastructuur, er is sprake van het benutten van de ruimte tussen het stedelijk gebied van Terneuzen en de overige ontwikkelingen in de Koegorspolder (recyclingzone en baggerspecieverwerking). In de gebiedsgerichte benadering Kanaalzone en de verdere uitwerking daarvan in de Intergemeentelijke Structuurvisie is de Koegorspolder ook opgenomen als te ontwikkelen gebied voor opvang van bedrijvigheid in de regio. Ook in het streekplan Zeeland is deze ontwikkelingsrichting aangegeven. Ook afstemming op het in de Vijfde Nota RO vermelde beleid (ligging binnen stedelijk netwerk Scheldemondsteden en binnen het daarin aangegeven bundelingsgebied, nieuw locatiebeleid voor bedrijven) is aan de orde.

segmentering

Wat betreft functie en behoefte gaat het om een stedelijk bedrijventerrein met regionale ontwikkelingsfunctie. Stedelijk houdt in dat het terrein bedoeld is voor bedrijven die passen binnen een stedelijke structuur, een stadsrand (zeehavenbedrijven en industriële bedrijven passen daar bijvoorbeeld niet in). De regionale ontwikkelingsfunctie geeft aan dat het naast lokale bedrijven met name gaat om bedrijven van meer dan lokale betekenis en bedrijven die niet gebonden zijn aan regio's / gebieden. Bij deze functie van het terrein past een breed segmenteringprofiel, waarbij het terrein ruimte kan bieden aan bijvoorbeeld bedrijven in de zakelijke dienstverlening, automatiseringsbedrijven, groothandelsbedrijven, transport- en distributiebedrijven, garagebedrijven, toeleveringsbedrijven en ambachtelijke bedrijven.

In dit segmenteringprofiel passen bedrijven met hoogwaardige activiteiten en een representatieve uitstraling. Wat betreft milieuhinder geldt, gelet op locatie en geldende milieunormen, dat bedrijven zijn toegestaan die wat betreft aard en invloed op de omgeving ruimtelijk gescheiden moeten zijn van woonwijken en die eigen autoverbinding hebben. Zelfstandige kantoren (vanwege locatiebeleid en in verband met externe veiligheid) en detailhandels- en horecabedrijven (binnenstad) zijn niet toelaatbaar. Daarnaast is het een bedrijventerrein dat ruimte zal moeten bieden voor vernieuwing kwaliteit van werklocaties door herstructurering van bestaande locaties en het strategisch ontwikkelen van nieuwe locaties met innovatieve concepten. Met de realisering van de Westerscheldetunnel, de situering van het terrein langs deze nieuwe noordzuiddas en de verwachte verbeterde ruimtelijk-economische positie kan de stedelijke randzone zo'n nieuwe locatie gaan worden.

inrichtingsaspecten (zie afbeelding 1.2.)

randen

Het terrein is gelegen te midden van belangrijke infrastructurele verbindingen. Deze ligging langs belangrijke verkeersaders betekent dat er goede mogelijkheden zijn om hoogwaardige bebouwing te realiseren en het terrein te presenteren. Bij iedere rand speelt daarnaast een extra dimensie namelijk:

- noordrand: relatie met de stad (Handelspoort Zuid);
- oostrand: relatie met het open agrarisch gebied / het landschapsontwikkelingsgebied;
- zuidrand: relatie met de aan te leggen Kanaaltunnelweg (stroomweg), vormt in belangrijke mate de entreekant van Terneuzen;
- westrand: relatie met spoorlijn en interne hoofduitsluiting (Koegorsstraat); deze 'interne' rand vormt een bijzonder punt binnen het complex aan bedrijventerreinen dat binnen de Koegorspolder ontwikkeld wordt; punt waarbij stedelijke randzone, recyclingzone en baggerspeciedepot / verwerkingsterrein elkaar 'raken' en het grootschalig zeehavenindustrieterrein in zicht komt.

wegenstructuur

Het centrale ontsluitingspunt voor de stedelijke randzone ligt vast: dat is het te verbeteren kruispunt tussen Koegorsstraat, N61 en Haarmannweg. De Koegorsstraat vormt de hoofdontsluitingsweg van het gebied en is tevens de (doorgaande) ontsluitingsweg naar de recyclingzone en het baggerspecieverwerkingsterrein. Vanaf dit harde element van de Koegorsstraat kan de verdere interne ontsluiting van het terrein plaatsvinden.

groen- en waterstructuur

Belangrijke uitgangspunten en aanknopingspunten in de groen- en waterstructuur zijn:

- een gesloten watersysteem (sluit het beste aan op duurzaamheidsaspecten);
- creëren van voldoende waterbergingscapaciteit (minimaal 6% van het verhard oppervlak in het plangebied moet na inrichting van de stedelijke randzone uit open water bestaan);
- een groenstructuur die aansluit op het principe van het Groen Raamwerk: groene noord-zuidassen; voor enkele situaties te combineren met aanwezige leidingen;
- behouden van het dijkrestant aan de oostzijde.

3.1.5. Windmolenpark

Voor de ontwikkeling van het windmolenpark in de Koegorspolder wordt uitgegaan van een totaal vermogen van maximaal 55 MW, verdeeld over 22 windturbines. Dit initiatief sluit aan op het provinciale beleid (Streekplanuitwerking Windenergie, zie paragraaf 2.1.1. waarin de Koegorspolder is aangewe-

zen als bijzondere locatie voor windenergie. In de streekplanuitwerking wordt aangegeven dat combinatiemogelijkheden van windturbines met industrieterreinen hoog worden ingeschat mede gezien de technologische uitstraling van beide activiteiten. De begrenzing (omvang park en aantal turbines) van een windmolenpark op of direct grenzend aan zeehaventerrein wordt daarom niet op voorhand aan een maximum gebonden.

De invulling van de locatie moet zodanig geschieden dat er een samenhangend patroon ontstaat waarbij een optimale relatie met de omgeving en de locatie zelf wordt gerealiseerd. Van belang is dat het windmolenpark ook daadwerkelijk herkenbaar is als een park.

In opdracht van Win Wind B.V. is het initiatief uitgewerkt in een inrichtingsplan (Inrichtingsplan windmolenpark Koegorspolder, KEMA, 7 februari 2001⁸). Dit plan beschrijft de ontwikkeling van het windmolenpark, de gekozen opstelling van de windturbines en de toetsing en beoordeling daarvan (belemmeringen, turbinekeuze, ontwerpcriteria).

De opstelling van het windmolenpark is weergegeven in afbeelding 1.2. in hoofdstuk 1. De gekozen opstelling sluit aan op bestaande en toekomstige structuurlijnen in de Koegorspolder en voldoet aan de uitgangspunten (geldende geluidsnormen) van het Plan van Aanpak. De opstelling bestaat uit:

- een gebogen lijn langs de Kanaaltunnelweg / Tractaatweg op een afstand van 35 meter van de leidingenstrook, op zo continu mogelijke afstand tot de weg en onderling op 320 tot circa 360 meter; totaal 8 turbines;
- een gebogen lijn langs het goederenspoor: oostelijk van het spoor, op regelmatige onderlinge afstand (circa 340 m); totaal 6 turbines;
- een lijn (met knik) langs het Zijkanaal C; totaal 4 windturbines;
- een lijn (met knik) langs het baggerspecieterrein; totaal 3 turbines;
- één losse turbine in het gebied tussen Kruisweg en Zijkanaal C.

Door middel van kleurgebruik van de windturbines zijn de verschillende lijnopstellingen te accentueren. Bij de exacte situering en de vastlegging in de bestemmingsregeling is rekening gehouden met vereiste afstanden inzake veiligheid (buisleidingen, bedrijfsvoering HAS) en verstoring (scheepsradar, Kanaal).

3.1.6. Leidingen

In de Koegorspolder liggen veel leidingen voor het ondergronds vervoer van stoffen. Een deel van deze leidingen ligt thans niet op de juiste plaats en conflicteert met bouwplannen in de nabijheid. De ondergrondse situatie in de Koegorspolder en omgeving is complex en nog niet gestructureerd.

Provincie en gemeente streven dan ook naar bundeling van buisleidingen in de Koegorspolder. Voor komen moet worden dat nieuwe belangrijke buisleidingen verspreid op het grondgebied van de gemeente worden aangelegd. In beginsel is hiervoor de daartoe gereserveerde leidingenstroken bedoeld.

Voor de leidingenstrook (en bijbehorende veiligheids- en toetsingsgebied) en de solitaire hoofdtransportleidingen geldt dat deze in het bestemmingsplan moeten worden geregeld. Deze leidingen zijn planologisch relevant. In de ontwerpstreekplanuitwerking is de eerder in het Streekplan Zeeland opgenomen passage met betrekking tot de leidingenstrook door de Koegorspolder gewijzigd / geactualiseerd. Deze luidt nu als volgt: 'Naar een nieuw leidingentracé bij de Koegorspolder in Terneuzen heeft een onderzoek plaatsgevonden. Het nieuwe tracé loopt nu met een boog door de Koegorspolder, aan de westelijke kant van de aan te leggen weg naar de toekomstige tunnel en via de goederenspoorlijn naar Dow -Terneuzen. De gemeente Terneuzen wordt gevraagd het exacte tracé bestemmingsplanmatig vast te leggen.' Op basis van het in de streekplanuitwerking is dit nieuwe tracé opgenomen in de inrichting van het basisalternatief.

---

⁸ Momenteel wordt gewerkt aan een revisie van het inrichtingsplan voor het Windolenpark.

Tabel 3.1. geeft een overzicht van de aanwezige planologisch relevante leidingen in de Koegorspolder opgenomen. Niet-planologisch relevante leidingen vervullen een functie voor de aanwezige functies in het gebied (kavelaansluitingen) en behoeven geen bescherming in het bestemmingsplan.

Tabel 3.1. Overzicht planologisch relevante buisleidingen in Koegorspolder

Soort leiding	Diameter en druk/ spanning	Leidingbeheerder
Hoogspanningsverbinding	4 x 50 kV	N.V. Delta Nutsbedrijven
Hoogspanningsverbinding	150 kV	N.V. Delta Nutsbedrijven
Etheen-/propeenleiding	6 inch, 90 bar	Shell
Etheen-/propeenleiding	6 inch, 90 bar	DOW Benelux B.V.
Stikstof-/zuurstofleiding	10 inch, 79,9 bar	Air Products
Cokesgasleiding	12 inch, 3 bar	ACZC
Hoofdtransportgasleiding	16 inch mm, 67 bar	Gasunie
Hoofdtransportgasleiding	18/28 inch, 79,9 bar	Zebra/N.V Delta Nutsbedrijven
Aardgasleiding	8 inch, 40 bar	Gasunie
Hoofdtransportaardgasleiding	18 inch, 40 bar	Gasunie
Hoofdtransportaardgasleiding	24 inch, 67 bar	Gasunie
Hoofdtransportaardgasleiding	750 mm, 67 bar	Gasunie
Afvalwaterleiding	250 mm	Waterschap De Drie Ambachten
Afvalwaterleiding	900 mm	Waterschap De Drie Ambachten
Rioolpersleiding	900 mm	RWZI
Hoofdwatertransportleiding	508 mm	N.V. Delta Nutsbedrijven
Hoofdwatertransportleiding	600 mm	N.V. Delta Nutsbedrijven
Koelwaterleiding	2100 mm	HAS

Vanwege de beoogde ontwikkelingen in de Koegorspolder wordt een aantal van de aanwezige buisleidingen in overleg met de leidingbeheerders verlegd. Uitgangspunt is daarbij dat de te verleggen leidingen zoveel mogelijk zullen worden gesitueerd in de nieuw aan te leggen leidingenstrook.

3.2. Potentiële ontwikkelingen

Van belang voor het plangebied zijn verder nog de volgende potentiële ontwikkelingen:

- de aanleg van een tunnel onder het kanaal,
- mogelijke ontwikkeling van glastuinbouw;
- Kunst Ecoservice b.v.

3.2.1. Aanleg van een tunnel onder het Kanaal

In het Nationaal Verkeers- en Vervoersplan 2001-2030 is het ontbreken van een tunnel bij Sluiskil opgenomen als mogelijk toekomstig knelpunt in de hoofdinfrastructuur. Deze onderkenning van een mogelijk verkeersknelpunt vormt het vertrekpunt voor nader onderzoek naar de mogelijkheden van aanleg van een Kanaaltunnel (financiering, gecombineerde tracé- en m.e.r. procedure).

Van een besluit tot aanleg van een Kanaaltunnel is thans nog geen sprake. Met de voorbereiding van de planontwikkeling is inmiddels wel door de provincie gestart. Opname van de tunnel en de aansluitende Kanaaltunnelweg in dit MER is dan ook niet aan de orde. Na het doorlopen van de tracé- en m.e.r. procedure en besluitvorming dienaangaande wordt dit geregeld in een afzonderlijk bestemmingsplan of planherziening. Wel wordt thans rekening gehouden met het vrijhouden van ruimte voor aanleg van een Kanaaltunnelweg (afbeelding 1.2.).

3.2.2. Glastuinbouw

Door de gemeente Terneuzen en Hydro Agri Sluiskil is het initiatief genomen de mogelijkheden te onderzoeken van de ontwikkeling van een glastuinbouwgebied nabij de vestiging van Hydro Agri. Het gebied ten zuiden van de Kruisweg en ten zuiden van de uitbreiding van het zeehavenindustriegebied vormt daarbij het onderzoeksgebied (afbeelding 1.2.). Ook voor deze ontwikkeling geldt dat eerst nog de nodige verkenningen en uitwerkingen nodig zijn (inpassing in rijksbeleid, toets in kader milieuspoor) voordat kan worden besloten over uitwerking en verwerking in het bestemmingsplan.

Dit initiatief sluit aan op de beleidsintentie, zoals vermeld in de ontwerpstreekplanherziening glastuinbouw, waarin de Kanaalzone als mogelijke locatie voor ontwikkeling van glastuinbouw is aangegeven (zie paragraaf 2.1.1.). Belangrijke aanleidingen om deze beleidsintentie, ondanks het niet verder in procedure brengen van genoemde streekplanherziening, verder te onderzoeken en uit te werken zijn:

- de realisering van de Westerscheldetunnel waardoor een betere ontsluiting van de Kanaalzone;
- de uitplaatsing van glastuinbouw uit de traditionele glastuinbouwgebieden;
- de beschikbaarheid van warmtebronnen bij de gevestigde industrie (HAS, zie paragraaf 3.1.1.);
- belangstelling vanuit Vlaanderen;
- het wegvallen van de locatie Zuid-Beveland West als locatie voor ontwikkeling van grootschalige glastuinbouw.

In juli 2001 is door de gemeente Terneuzen aan V.E.K. Adviesgroep B.V. opdracht gegeven om de economische haalbaarheid van de ontwikkeling van een kleinschalig glastuinbouwgebied nabij Hydro Agri te onderzoeken. Genoemd haalbaarheidsonderzoek is eind 2001 afgerond (Glastuinbouw in de Koegorspolder, Haalbaarheidsstudie, VEK Adviesgroep B.V., november 2001). Uit de studie blijkt dat het haalbaar is om een glastuingebied in de Koegorspolder te ontwikkelen.

Nadere verkenning en uitwerking, alsmede besluitvorming op rijksniveau (Vijfde nota RO) is echter noodzakelijk alvorens verwerking in het bestemmingsplan kan plaatsvinden. De locatie Koegorspolder, uit te breiden met de Axelse Vlakte, voldoet echter aan de uitgangspunten voor een projectlocatie. Vooral het aspect duurzaamheid (levering van restwarmte en CO₂ door HAS aan de glastuinbouw bevat belangrijke kansen.

Ten overvloedige wordt opgemerkt dat bij de daadwerkelijke ontwikkeling van glastuinbouw ook rekening moet worden gehouden met een eventuele m.e.r.-(beoordelings)plicht.

3.3. Alternatieven

In het kader van het MER worden de navolgende alternatieven uitgewerkt:

- het Nulalternatief of referentiesituatie;
- het Basisalternatief;
- het Meest Milieuvriendelijk Alternatief.

3.3.1. Nulalternatief of referentiesituatie

Het Nulalternatief, dat is het alternatief waarbij geen verdere realisatie van bedrijfsmatige activiteiten in de Koegorspolder plaats vindt, is geen reëel alternatief. Het Nulalternatief voldoet namelijk niet aan de doelstelling van de initiatiefnemer. In het MER zal de beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling dienen als referentiesituatie, waarmee de verwachte milieugevolgen van de alternatieven worden vergeleken.

3.3.2. Basisalternatief

De activiteiten in het Basisalternatief zijn in paragraaf 3.1. beschreven.

3.3.3. Meest Milieuvriendelijke Alternatief

Het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) betreft de realisatie van bedrijfsmatige activiteiten in de Koegorspolder, waarbij wordt uitgegaan van de best bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu. Het MMA moet realistisch zijn, dat wil zeggen dat het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer en dat het binnen diens competentie moet liggen.

De ontwikkeling van het MMA kan in principe plaatsvinden op de volgende vier niveaus:

- locatieniveau;
- inrichtingsniveau;
- bouw- en aanlegniveau;
- gebruiks- en beheersniveau.

Op locatieniveau gaat het om de keuze tussen mogelijke locaties voor de realisatie van het bedrijfsterein. In hoofdstuk 2 van deze Startnotitie is reeds betoogd dat in het kader van het MER Koegorspolder geen alternatieve locaties (meer) aan de orde zijn, omdat de locatiekeuze voor bedrijfsmatige activiteiten reeds in opeenvolgende beleidsdocumenten en besluiten op diverse niveaus is vastgelegd.

Ook op inrichtingsniveau zijn nauwelijks meer vrijheidsgraden aanwezig. De omringende infrastructuur ligt vast en de locaties van de verschillende functies eveneens. Die locaties zijn heel logisch gekozen: in feite gaat het om een uitbreiding van de bestaande functies. Dit geldt voor het zeehavenindustrieterrein (uitbreiding in noordelijke en zuidoostelijke richting), de recyclingzone (uitbreiding van de bestaande locatie), en de stedelijke randzone (uitbreiding van de bestaande stadsrand). In de resterende ruimte is de baggerspecieverwerking gelokaliseerd in de nabijheid van weg- en waterinfrastructuur. De windturbines liggen verspreid door het gebied. De gekozen opstelling sluit aan op bestaande en toekomstige structuurlijnen in de Koegorspolder en voldoet aan de vereiste afstanden inzake veiligheid (buisleidingen, bedrijfsvoering HAS) en verstoring (scheepsradar, Kanaal).

Op het bouw- en aanlegniveau zijn de vrijheidsgraden groter. Aandachtspunten zijn bijvoorbeeld:

- de wijze van bouwrijp maken (vergraven, ophogen, streven naar gesloten grondbalans);
- de inrichting van de waterhuishouding (situering, vormgeving en uitvoering van waterpartijen, functies van het oppervlaktewater, waterpeil in relatie tot grondbalans);
- het ontwikkelen van een semi-gesloten watersysteem (opvangen van relatief schoon regenwater, maximale buffering, eventuele zuivering en geschikt maken voor gebruik in het gebied);
- bouwwijze en duurzaam materiaalgebruik;
- fasering en duur van de werkzaamheden en periode van uitvoering.

Uit deze opsomming blijkt dat de mogelijkheden op dit niveau wel aanwezig zijn, maar slechts in beperkte mate tot de competentie van de initiatiefnemer behoren. Dat neemt niet weg dat het formuleren en het trachten te verwezenlijken van ambities voorwaarden zijn om op dit niveau tot resultaten te komen.

Op het gebruik en beheersniveau gaat het onder meer om:

- het gebruik van voorzieningen,
- de toegankelijkheid van het terrein,
- het verkeersaanbod en het openbaar vervoer;
- het uitgeven van grond en het beheer en de exploitatie daarvan;
- het onderhoud en het beheer van de terreinen, de verdeling van verantwoordelijkheden en de wijze waarop dit publiek en/of privaat wordt geregeld;
- watervoorziening, afvoer en behandeling van afvalwaterstromen, mogelijk hergebruik;
- benutten van mogelijkheden van duurzame energie (maximaliseren windenergie, biomassa uit de glastuinbouw, combinatie met biomassa uit andere delen van de regio);

Op gebruik- en beheersniveau gaat het derhalve in hoge mate om het terreinmanagement, dat door een afzonderlijke (publiek- private?) beheersinstantie ter hand kan worden genomen.

4. EFFECTEN VOOR HET MILIEU

Het MER bevat een uitgebreide beschrijving van de effecten van de alternatieven op het milieu. In dit hoofdstuk geven we aan welke aspecten daarbij aan de orde komen. Tevens geven we, teneinde de Richtlijnen optimaal te kunnen toesnijden op de situatie in de Koegorspolder, een beschrijving van de bestaande milieusituatie.

4.1. Effectbeschrijving en -vergelijking

In het MER wordt onderzocht welke milieugevolgen optreden als gevolg van de realisatie van de verschillende activiteiten en alternatieven. Het gaat hierbij zowel om negatieve als om positieve effecten. Daarnaast wordt onderscheid gemaakt in tijdelijke en blijvende effecten.

Het geheel van positieve -, negatieve-, en neutrale milieueffecten wordt op schematische wijze in het MER gepresenteerd. De milieueffecten van de verschillende alternatieven worden beoordeeld en de alternatieven worden vergeleken. In het MER wordt ook nagegaan in hoeverre negatieve effecten met zogenoemde mitigerende (=verzachtende) maatregelen kunnen worden voorkomen of beperkt.

4.2. Thema's en aspecten

Het MER onderscheidt in ieder geval de volgende thema's: planologische aspecten, landschap, natuur, civieltechnische aspecten, bodem en water, leefmilieu en duurzaamheid. Binnen deze thema's worden naar verwachting de onderstaande aspecten onderscheiden:

planologische aspecten:

- gebiedsindeling en grondgebruik,
- werkgelegenheid;
- verkeer en vervoer (intensiteiten, modal split, openbaar vervoer);
- recreatief medegebruik;

landschap

- visuele kwaliteit;
- structuren, patronen en elementen;
- cultuurhistorie en archeologie.

natuur

- flora;
- fauna;
- ecologische structuren en verbindingen.

civieltechnische aspecten

- geotechnische aspecten;
- riolering;
- grondbalans.

bodem en water

- bodemkwaliteit;
- geohydrologie en grondwaterkwantiteit;
- waterhuishouding en oppervlaktewaterkwaliteit;
- gebruiksfuncties van het water.

leefmilieu

- geluid;
- luchtkwaliteit (NO_x, SO₂, lood, fijn stof);
- geur,
- externe veiligheid.

duurzaamheid

- ruimtegebruik;
- grond- en watergebruik;
- energiegebruik;
- gebruik van grondstoffen en afvalstoffen;
- materiaalgebruik.

4.3. Bestaande situatie van het milieu

Van een aantal aspecten wordt hierna een overzicht gepresenteerd van de huidige situatie.

4.3.1. Verkeer en vervoer

wegontsluitingsstructuur (zie afbeelding 4.1.)

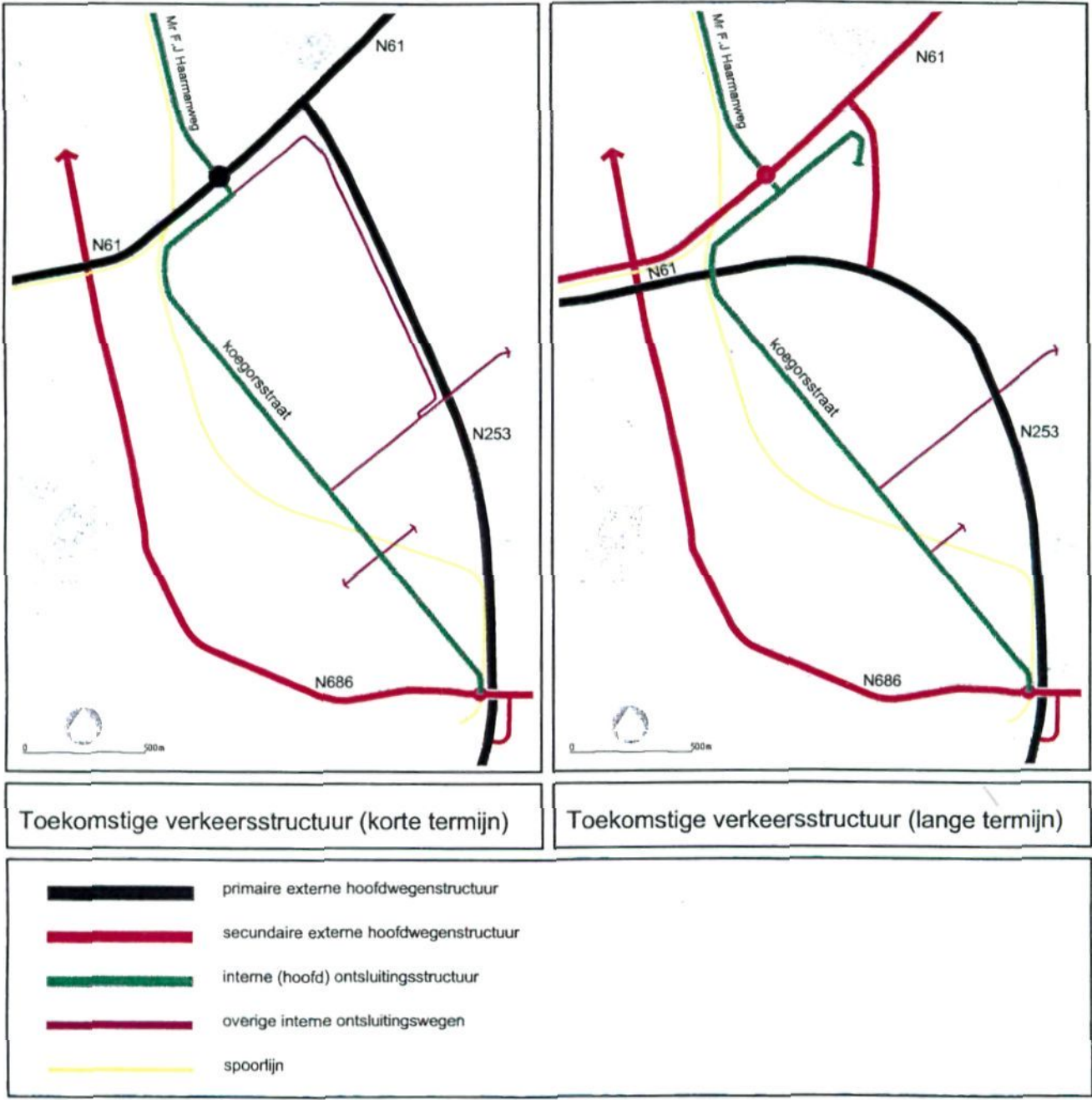
In de huidige situatie vormt de provinciale weg N686 (Industrieweg / Oostkade) de hoofdontsluitingsroute van de bestaande bedrijven in de Koegorspolder. Daarnaast vormt de N686 een doorgaande route voor verkeer tussen Terneuzen-West en de Tractaatweg (N253). Vanaf de N686 kan de N61 en de N253 worden bereikt, waarna een keuze kan worden gemaakt voor diverse Nederlandse en Belgische achterlandverbindingen. Door de aansluiting van de N61 op het Westerscheldetunneltracé wordt daarbij een nog directere achterlandverbinding met het Nederlandse hoofdwegenet gecreëerd. De overige wegen in het plangebied (zoals het zuidelijk deel van de Koegorsstraat, de Spuikreekweg en de Kruisweg) zijn plattelandswegen die niet of nauwelijks door industrie gerelateerd verkeer worden gebruikt. Deze wegen zijn dan ook als zodanig gedimensioneerd (zeer smal).

In het plangebied doen zich in de huidige situatie niet tot nauwelijks knelpunten op het gebied van verkeer voor. Indien naar een bredere situatie wordt gekeken, vormt met name de brug bij Sluiskil (over het kanaal van Gent naar Terneuzen) een belangrijk knelpunt in de doorstroming van het verkeer op de N61. Na de realisering van de Westerscheldetunnel en de aantakking van het tunneltracé op de N61 zal dit knelpunt aanzienlijk in omvang toenemen. Om dit knelpunt op te lossen moet de brug worden vervangen door een tunnel. Het weghalen van dit knelpunt in de verkeersstructuur van de regio i.c. het Westerscheldebekken (volwaardig ontsluiting richting Gent) is essentieel voor de verdere economische ontwikkeling van de Kanaalzone. Recent overleg tussen Provincie Zeeland en Ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft de optie van aanleg van een tunnel nadrukkelijk in beeld gebracht. Gewerkt wordt aan uitwerking van de financiering en aan het voorbereiden van de te doorlopen procedures (m.e.r., tracénota). Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat onderkent dit knelpunt en in het recent gepresenteerde Nationaal Verkeers- en Vervoersplan 2001-2020 is het ontbreken van een tunnel bij Sluiskil als mogelijk toekomstig knelpunt in de hoofdinfrastructuur opgenomen. Omdat de aanleg van een tunnel onder het kanaal (in combinatie met een verdere aanpak van de wegenstructuur ten zuiden van Terneuzen) ook voor de ontsluiting van de Koegorspolder van belang is, wordt over de toekomstige ontsluiting van het gebied onderscheid gemaakt in een beschrijving van de ontsluitingsstructuur op korte en lange termijn.

Een tweede knelpunt vormt het kruispunt mr. F.J. Haarmanweg – N61. De capaciteit en inrichting van dit kruispunt geven in de huidige situatie al problemen (veel verkeersongevallen). De toename van verkeersstromen aan de zuidrand van Terneuzen als gevolg van de Westerscheldetunnel en de aansluiting van de Koegorspolder met haar ontwikkelingen op dit kruispunt noodzaken tot aanpassing van dit kruispunt.

spoorwegenstructuur

In de huidige situatie wordt de Koegorspolder doorsneden door een enkelsporige, niet-geëlektrificeerde goederenspoorlijn tussen het havengebied van Terneuzen en de Axelse Vlakte. Via deze goederenspoorlijn kan het hoofdspoorwegennet aan de westelijke kanaalzijde richting België worden bereikt, alsmede de overige haventerreinen van het havengebied van Terneuzen (zoals het Logistiek Park en het DOW-complex).

Afbeelding 4.1. Weginfrastructuur

fietsverkeer

De wegen binnen het plangebied maken geen deel uit van het recreatieve fietsnetwerk. Wel wordt de route langs de N686 (met uitzondering van een klein gedeelte, voorzien van een vrijliggend fietspad) redelijk intensief gebruikt door recreatief (race)fietsverkeer. Daarnaast maakt deze route deel uit van utilitaire fietsverbindingen (woon-werkverkeer).

4.3.2. Landschap, cultuurhistorie en archeologie

situering in groter verband

In de huidige situatie maakt het plangebied deel uit van enerzijds het grootschalige agrarische gebied van Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen en anderzijds is het gesitueerd in de zeehavenindustriezone langs het Kanaal van Gent naar Terneuzen.

De hoge gebouwen van de industrie met bijbehorende rookpluimen zijn tot in de verre omgeving zichtbaar, evenals de hoge vuilnisbelt. Afhankelijk van de inrichting van het agrarische gebied en de directe omgeving van de bedrijven is de industriële bebouwing meer of minder nadrukkelijk vanuit het landschap zichtbaar. Het zuidelijke deel van het gebied is voorzien van zware beplantingssingels (3 rijen bomen en meer) en bovendien kent het landschap ten zuiden van het plangebied eveneens veel beplantingen. Daardoor is de industriële bebouwing vanuit het zuiden en zuidoosten slechts in beperkte mate zichtbaar. Vanuit het westen, het oosten en noordoosten gezien is de industriële bebouwing nadrukkelijk aanwezig, mede vanwege de beperkte beplantingen in het plangebied en in de omgeving daarvan. Veranderingen in het plangebied zullen vooral effect hebben op het landschap van het plangebied zelf en het gebied aan de oostzijde (inclusief zuidoost- en noordoostzijde)

Foto 4.1.: Contrast agrarisch gebied en industrie (met coulissenbeplanting)

het plangebied

Het agrarische landschap van het plangebied is te kenschetsen als een kleipolderlandschap ontstaan als gevolg van inpoldering van een aanwas omstreeks die daarna verscheidene malen opnieuw is ge-

inundeerd. Omstreeks 1750 heeft de polder zijn uiteindelijke inrichting verkregen waarbij de ontstaansgeschiedenis en de gevolgen van de verschillende inundaties nog zichtbaar zijn. Belangrijke kenmerken van de Zeeuwsch-Vlaamse kleipolders zijn:

- openheid;
- omgeven door dijken met zware laanbeplanting (zie foto 4.2.);
- een patroon van slingerende kreekrestanten;
- rechthoekig wegenpatroon, gedeeltelijk met laanbeplanting;
- verspreide bebouwing met ruime erfbeplanting;
- rechthoekig verkavelingspatroon.

Foto 4.2.: Beplante dijk in de Koegorspolder

Over dit agrarische landschap is een infrastructuur en bedrijvenlandschap geprojecteerd. De belangrijkste infrastructuurlijnen zijn:

- de N61 (oost-west), de noordelijke grens van het plangebied;
- de Tractaatweg (noord-zuid), de oostelijke grens van het plangebied; het kanaal van Gent naar Terneuzen (noord-zuid), de westelijke grens van het plangebied;
- het Zijkanaal C (oost-west), de zuidelijke grens van het plangebied.

De weg langs het Zijkanaal C (de Industrieweg) is van beplanting voorzien. De industriële bebouwing met grote massa en hoogte concentreert zich langs het kanaal.

Foto 4.3.: Coulissen langs de rand van de Koegorspolder

cultuurhistorie

Het dijkpatroon en het kreekpatroon herinneren aan de ontstaansgeschiedenis van het gebied en hebben een cultuurhistorische waarde. Mogelijk bevinden zich in het gebied gebouwen met een cultuurhistorische betekenis.

archeologie

Volgens de provinciale Archeologische Monumenten Kaart (AMK, 2001) zijn er geen archeologische waarden in het gebied aanwezig. Volgens de Indicatieve Kaart Archeologische waarden (IKAW, 2001) is er in het gebied sprake van een lage tot zeer lage trefkans op archeologische sporen.

4.3.3. Natuur

ligging in groter verband

Het plangebied ligt buiten de provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS). De Otheense kreek, de Axelsche kreek en de Spuikreek (verbindingszone) aan de oostzijde van het plangebied maken wel deel uit van de PEHS. Vanuit deze krekten vertakken kleinere kreekrestanten zich in het agrarische gebied. Eén van de kreekrestanten in het plangebied is via een duiker onder de Traktaatweg verbonden met de Spuikreek.

Het gebied ligt in ecologische zin geïsoleerd ten opzichte van zijn omgeving door de barrièrewerking van de omliggende zware infrastructuur (kanalen, provinciale weg) en het stedelijk gebied van Terneuzen. De kreek onder de provinciale weg vormt een van de weinige schakels die het ecologische isolement van het plangebied enigszins opheffen. Ook het beplantingspatroon in het zuidelijk deel van het plangebied vertoont enige samenhang met de beplantingen ten zuiden van het zijkanaal zodat de barrièrewerking van dit kanaal voor vogels en vleermuizen enigszins wordt opgeheven.

actuele natuurwaarden

In het gebied ligt een aantal elementen met typische natuurwaarden. Deze elementen zijn:

- lanen en dijken;
- gebouwen;
- water en oevers;
- akkers.

lanen

Vooraf in het zuidelijk deel zijn forse laanstructuren aanwezig langs de dijken en wegen, grotendeels bestaande uit populieren. Deze lanen vormen mogelijk het leefgebied van vleermuizen en van enkele soorten bos- en struweelvogels. In ieder geval is de groene specht (rode lijstsoort) hier aanwezig (bron: Provinciale broedvogelatlas, 1994).

gebouwen

De industriële complexen herbergen naar verwachting geen bijzondere diersoorten, dit in tegenstelling tot de verspreid in het plangebied aanwezige (voormalige) agrarische gebouwen. Vooraf leegstaande gebouwen met omliggende erfbeplanting vormen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Ook zijn in het gebied twee broedparen van de steenuil aanwezig (rode lijstsoort) (mond. med. Stichting Landschapsbeheer Zeeland).

water en oevers

In het plangebied zijn verschillende kreekrestanten (foto 4.4.) en enkele poelen aanwezig met natuurlijke oevers, deels begroeid met riet. Deze elementen zijn geschikt als leefgebied voor amfibieën. Bij een inventarisatie in 1994 zijn in het gebied echter geen bijzondere soorten aangetroffen (bron: Limes Divergens: leefgebieden van amfibieën in oostelijk Zeeuwsch-Vlaanderen, 1995). Algemene soorten als groene en bruine kikker en gewone pad zijn naar verwachting wel aanwezig.

Foto 4.4.: Kreekrestant

De kreekrestanten vormen tevens het broedgebied van enkele paren bergeenden (bron: Provinciale broedvogelatlas, 1994). Nabij de vuilstort is in het moeraselement de blauwborst als broedvogel aanwezig (bron: Stichting Landschapsbeheer Zeeland).

Bijzondere vegetaties of plantensoorten zijn in het gebied niet aanwezig. Plaatselijk zijn in de kreekrestanten soorten aanwezig die karakteristiek zijn voor brakke milieus.

akkers en ruigten

De agrarische percelen herbergen broedende patrijzen (rode lijstsoort), scholeksters, kieviten en veldleeuweriken. In perceelsranden en langs dijken zijn roodborsttapuit (rode lijstsoort) en gele kwikstaart als broedvogel aanwezig (bron: Provinciale broedvogelatlas, 1994). Voor zover bekend heeft het gebied geen bijzondere betekenis voor overwinterende ganzen en zwanen.

Aangezien in ieder geval alle vogelsoorten en amfibieën strikt beschermd worden door de Flora- en Faunawet en alle vleermuissoorten bovendien vermeld worden in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn gelden vrijstellingsprocedures voor het verstoren van (het leefgebied van) deze dieren.

4.3.4. Bodem en water

algemeen

De Koegors- en Nieuwe Zevenaarpolder dankt zijn naam aan eerdere bedijkingen in dit gebied. Het plangebied omvat een deel van de oorspronkelijke polder. Oorspronkelijk waterde het gebied af via een kreek en een uitwateringssluys in het westen van de polder op het Axelsche Gat, een uitloper van de Braakman. Door de aanleg in 1827 van het kanaal van Gent naar Terneuzen, kwam het westelijke deel van de polder aan de andere kant van het kanaal te liggen en was afwatering in die richting niet meer mogelijk. De afwatering gebeurde vanaf dat moment in zuidelijke richting via diverse kreekresten en watergangen op de spuikreek en vervolgens via de Bronkreek en Otheense kreek op de Westerschelde.

bodemopbouw

De Koegors- en Nieuwe Zevenaarpolder is een jonge zeekleipolder bestaande uit kalkrijke poldervaaggronden. Er komt binnen 80 cm weinig zand voor. In de lagere gebieden komen vooral zware zavelgronden en wat lichte kleigronden voor. Daar waar zich kreekbeddingen of geulen in de ondergrond bevinden bevat de bodem lichte zavel. Deze geulen bevinden zich ter plaatse van het voormalige woonwagencentrum op de Blikweide en in het zuiden bij de Tractaatweg en het treinspoor. In de diepere ondergrond komt veel veen voor, echter zelden binnen 1,20 m. De ontwatering is in het algemeen goed. Het noordelijke en zuidelijke deel van de polder bevindt zich in grondwatertrap (Gt) V* (GHG: 30 tot 40 cm onder maaiveld). De rest van de polder bevindt zich in Gt VI (GHG: 40 tot 80 cm onder maaiveld). De gronden worden voornamelijk als bouwland gebruikt.

Het maaiveld ligt op een hoogte van circa NAP +1 m.

bodemkwaliteit

Het beleid van de provincie Zeeland gaat uit van het principe dat de bodem geschikt moet zijn voor de beoogde functie. De gewenste functie bepaalt de gewenste bodemkwaliteit. Voor alle bestemmingen waar een functiewijziging of herinrichting wordt voorzien, moet ten minste het eerste deel van het verkennend bodemonderzoek, het historisch bodemonderzoek, worden verricht. Indien op grond van historische informatie blijkt dat in het verleden activiteiten hebben plaatsgevonden met een verhoogd risico op bodemverontreiniging dan moet een volledig verkennend bodemonderzoek worden uitgevoerd.

Het historisch bodemonderzoek is intussen uitgevoerd, in opdracht van Rijkswaterstaat (ReGister, Historisch ondezoeksbureau, oktober 2001). Mede op grond van de bevindingen zijn nadere verkenningen en bodemonderzoeken uitgevoerd, door en in opdracht van verschillende instellingen. Uit de onderzoeken blijkt dat in het plangebied verschillende locaties aanwezig met (mogelijke) bodemverontreiniging.

gen, vooral als gevolg van het gebruik van het gebied door industrie en bedrijvigheid en door stortplaatsen. Deze locaties zijn:

- stortplaats Koegorspolder / voormalige stortplaats cokesfabriek (ACZC);
- voormalige stortplaats HAS-terrein;
- voormalige stortplaats Oostkade Sluiskil-Oost;
- Blikweide (voormalig woonwagencentrum);
- fabrieksterreinen;
- station Gasunie
- verschillende (voormalige) agrarische percelen (Koegorsstraat 4, landbouwperceel Koegorsstraat ongenummerd (ten noorden van kantoor- en overslagstation O.L.A.Z.), *Koegorsstraat 6*

Het grootste deel van de polder is echter vrijwel uitsluitend voor agrarische doeleinden in gebruik geweest. Daar dient men bedacht te zijn op (restanten van) gewasbeschermingsmiddelen en op verontreiniging afkomstig uit gebaggerde watergangen.

waterbodems

Oorspronkelijk hebben de lozingen van de industrie te Sluiskil-oost plaatsgevonden op het oppervlakte watersysteem van de polder. Hierdoor is de waterbodem over het gehele traject van de watergangen en kreek in de polder, de Spuikreek, de Bronkreek en de Otheense Kreek sterk verontreinigd. De verontreinigingen betreffen PAK's en zware metalen. Van het kreekje ten oosten van het terrein van Scheldebekken is bekend dat dit vroeger deel uitmaakte van dit afvoersysteem. De waterbodem is verontreinigd tot boven de grens voor Gevaarlijk Afval met PAK's.

Aangenomen mag worden dat ook de recenter aangelegde watergangen in het gebied besmet kunnen zijn door aanvoer of verplaatsing van verontreinigde specie van elders.

De waterbodem van de sloten rond de Blikweide is verontreinigd met klasse 2- en klasse 4 specie.

geohydrologie

De geohydrologische opbouw van de ondergrond, die van invloed is op de waterhuishouding in de polder, wordt weergegeven als een afwisseling van goed en slecht doorlatende lagen. De goed doorlatende lagen zijn de aquifers of de watervoerende pakketten. De deklaag is een slecht doorlatende laag aan het maaiveld. Wanneer een deklaag aanwezig is, spreekt men van een afgesloten aquifer. Wanneer deze afwezig is spreekt men van een freatische aquifer. In de deklaag kunnen eventueel tussen-zandlagen voorkomen die zich gedragen als watervoerende lagen. De watervoerende pakketten bestaan uit zandige pakketten. Ze zijn vaak van elkaar gescheiden door slecht doorlatende lagen. Deze lagen kunnen worden gevormd door kleiige en lemige afzettingen.

In de Koegorspolder bevindt zich tot op een diepte van circa NAP -3 á -7 m een deklaag. De dikte neemt naar het westen toe. De laag bestaat voornamelijk uit klei en veen van de zogenoemde Westlandformatie. Het watervoerend pakket bevindt zich tot op een diepte van circa NAP -20 á -25 m. De dikte neemt toe naar het oosten. Deze laag is overwegend samengesteld uit fijne tot matig grove zanden, waarin schelpmateriaal voorkomt. Het watervoerend pakket omvat afzettingen van de Westlandformatie (geulopvullingen) en de Formaties van Twente, Eem, Tegelen, Maassluis, Oosterhout en Breda. De slecht doorlatende basis wordt gevormd door de kleilagen van de Formatie van Breda.

In de navolgende afbeelding wordt één en ander geschematiseerd.

Diepte NAP	t.o.v.	Lithologie	Stratigrafie	Geohydrologische parameter
+1 tot -5		klei en veen	Westlandformatie	c= onbekend
-5 tot -25		zand	Westlandformatie, Formaties van Twente, Eem, Tegelen, Maassluis, Oosterhout en Breda	kD < 100 m ² /dag
-25 en dieper		klei	Formatie van Breda	

Afbeelding 4.1.: Geohydrologische schematisatie

Op NAP -9 à -13 m bevat het grondwater 2.000 tot 15.000 mg chloride per liter, hetgeen aangeeft dat het grondwater in het watervoerend pakket zout is.

waterhuishouding

De Koegorspolder behoort tot het afwateringsgebied van Othene. Dit afwateringsgebied heeft een oppervlak van 20.337 hectare. Het gehele gebied watert af op uitwateringsgemaal/sluis Othene (ten oosten van Terneuzen), waar het water met een pompcapaciteit van 54.720 m³ per uur wordt weggepompt. De Koegorspolder vormt één waterstaatkundige eenheid. De grondwaterstand varieert als gevolg van het aangehouden zomer- en winterpeil van het oppervlaktewater. In het plangebied wordt een zomerpeil van NAP – 0,80 m en een winterpeil van NAP – 1,00 m gehandhaafd. Overtollig water wordt afgevoerd naar een ander peilgebied.

Door de hoge ligging van het kanaal van Gent naar Terneuzen met een streefpeil van NAP +2,13 m en de lager gelegen Otheense kreek in het oosten is er bij het kanaal sprake van infiltratie en vervolgens een oostelijk gerichte grondwaterstroming.

De stijghoogte in het watervoerend pakket ligt tussen NAP en NAP +0,75 m. Dit betekent dat in de polder sprake is van een kwelsituatie, waarbij zout grondwater de deklaag instroomt.

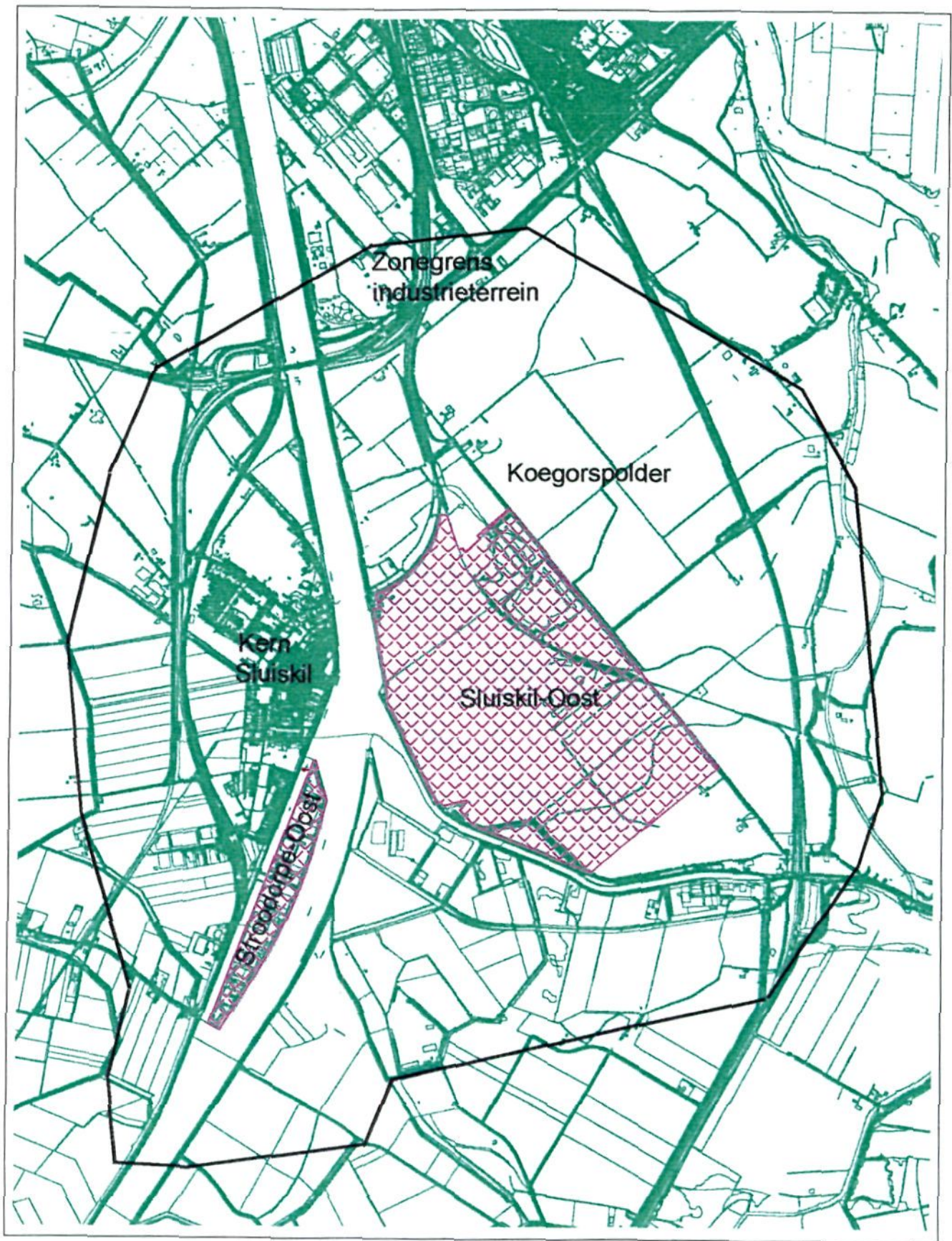
4.3.5. Geluid

Voor het nieuwe bestemmingsplan Koegorspolder is reeds akoestisch onderzoek uitgevoerd (Schoonderbeek en partners, 2002). De huidige geluidssituatie wordt bepaald door industrielawaai, wegverkeerslawaai en spoorweglawaai.

industrielawaai

Hydro Agri Sluiskil is een inrichting die in belangrijke mate geluidshinder veroorzaakt, zoals bedoeld in artikel 41 van de Wet geluidhinder. Dergelijke inrichtingen worden nader genoemd in het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer. Ingevolge genoemd wetsartikel moeten bedrijventerreinen waar op grond van het bestemmingsplan zulke inrichtingen kunnen worden gevestigd, worden gezoneerd. De huidige zone rond de industrieterreinen Sluiskil-Oost en Stroodorpe-Oost is van rechtswege (bij Koninklijk Besluit van 27-11-1990) vastgesteld. Deze geldende zone ex artikel 53 Wet geluidhinder is weergegeven op afbeelding 4.1..

Afbeelding 4.1. Geldende geluidszone

Buiten de zone mag de geluidsbelasting vanwege de terreinen niet meer dan 50 dB(A) bedragen. Binnen de geluidszone geldt voor nieuw te bouwen woningen een voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A) en voor bestaande woningen 55 dB(A). Ondanks de maatregelen die de industrie heeft getroffen en nog moet treffen is indertijd vastgesteld dat niet in alle gevallen aan de voorkeursgrenswaarde kan worden voldaan. In verband hiermee is voor een groot aantal bestaande woningen een hogere grenswaarde door de Minister vastgesteld. Verder zijn ook hogere grenswaarden vastgesteld voor een aantal nieuw geprojecteerde woningen in het kader van het bestemmingsplan (Kom) Sluiskil. De vastgestelde hogere grenswaarden voor de bestaande woningen bedragen maximaal 60 dB(A) en voor de nieuwe woningen maximaal 55 dB(A).

Vanwege de gewijzigde milieu- en ruimtelijke situatie en de (toekomstige) uitbreiding van Sluiskil-Oost is de thans vigerende zone niet meer actueel. Er moet daarom een nieuwe zone worden vastgesteld, afgestemd op de toekomstige situatie. Daarbij moet de totale ruimtelijke ontwikkeling van het plangebied Koegorspolder worden betrokken. Concreet betekent dit dat naast de beoogde uitbreiding van het industrieterrein Sluiskil-Oost ook de nieuwe ontwikkelingen in het plangebied (baggerspeciedepot, recyclingzone, stedelijke randzone, windmolenpark) moeten worden gezoneerd en worden toegevoegd aan de reeds gezoneerde industrieterreinen Sluiskil-Oost en Stroodorp-Oost. De randvoorwaarden waaraan de nieuwe geluidszone moet voldoen, zijn vastgelegd in het Plan van Aanpak. Die randvoorwaarden zijn:

- de geluidsbelasting van de bestaande woningen aan de kade van Sluiskil mag maximaal 60 dB(A) bedragen; de geluidsbelasting van de nieuw geprojecteerde woningen na 27-11-1990 mag maximaal 55 dB(A) bedragen;
- de geluidsbelasting van de woningen in de kern Schapenbout mag maximaal 55 dB(A) bedragen;
- de geluidsbelasting van de woningen in de kernen Spui, Magrette en aan de westrand van Axel en de zuidrand van Terneuzen mag maximaal 50 dB(A) bedragen.

De beoogde ontwikkelingen moeten voldoen aan deze randvoorwaarden.

wegverkeerslawaaï

In de Wet geluidhinder is een rechtstreeks (inhoudelijk en procedureel) verband gelegd tussen geluidhinderproblematiek en ruimtelijke ordening via de in deze wet geïntroduceerde geluidszones langs wegen. Een geluidszone is een gebied aan weerszijden van een weg waarbinnen, wanneer in dat gebied woningen of andere geluidsgevoelige bestemmingen zijn of wenselijk worden geacht, extra aandacht moet worden besteed aan geluidhinder. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen nieuwe situaties (aanleg van een nieuwe weg of projectie van geluidsgevoelige bestemmingen langs een bestaande weg) en reconstructiesituaties (fysieke wijzigingen op of aan een weg). Nieuwe situaties worden in de Koegorspolder niet mogelijk gemaakt. Hieraan wordt dan ook geen aandacht geschonken.

De voorgenomen verbreding van de Koegorsstraat is een reconstructiesituatie. Deze situatie is reeds akoestisch onderzocht. Uit dat onderzoek is gebleken dat de voorkeursgrenswaarde voor verschillende woningen wordt overschreden. Voor die woningen wordt een hogere grenswaarde aangevraagd, in combinatie met te treffen maatregelen.

spoorweglawaaï

Het Ministerie van VROM heeft in haar brief van 1 mei 2001 voorgesteld om traject 666 van Terneuzen naar Sas van Gent op te nemen in de zonekaart behorende bij het Besluit geluidhinder spoorwegen. Deze zone heeft het karakter van onderzoeksgebied waarbinnen, wanneer in dat gebied woningen of andere geluidsgevoelige bestemmingen worden geprojecteerd, extra aandacht moet worden besteed aan geluidshinder. Deze zonebreedte is bepaald op 200 m aan weerszijden van het spoor.

Het traject 666 ligt net buiten de noordelijke plangrens van de Koegorspolder; de zone ligt wel binnen de plangrens. Uitgangspunt is dat in de Koegorspolder binnen de voorgestelde zone geen woningen of andere geluidsgevoelige bestemmingen mogelijk worden gemaakt. Derhalve hoeft aan spoorweglawaaï in dit milieueffectrapport geen aandacht te worden geschonken.

4.3.6. Lucht

luchtkwaliteit

De huidige luchtkwaliteit in de koegorspolder wordt vooral bepaald door de aanwezigheid van industrie rond de polder. Tevens bevindt zich een aantal grote industriegebieden op grotere afstand, maar nog wel in de invloedssfeer van het gebied (bijvoorbeeld Rotterdam en Antwerpen). De geëmitteerde componenten zijn zeer divers, maar de volgende hoofdcomponenten zijn naar verwachting in verhoogde concentraties aanwezig: zwaveldioxide (SO₂), stikstofoxiden (NO_x), koolmonoxide (CO), kooldioxide (CO₂), PM10 (fijn stof), vluchtige organische stoffen (VOS), zware metalen.

Deze concentraties hebben gevolgen voor:

- broeikaseffect: emissie van CO₂;
- verzuring: emissie van NO_x, SO₂ en VOS;
- vermesting: emissie van NO_x;
- smogvorming: emissie van NO_x en VOS.
- lokale luchtkwaliteit: wanneer ter hoogte van woningen grenswaarden worden overschreden, is er sprake van een ongewenste situatie voor de volksgezondheid.

Naast industrie levert ook het verkeer een bijdrage aan de concentraties. De verkeersintensiteiten in het studiegebied zijn echter niet hoog (bijvoorbeeld ten opzichte van de Randstad) en de bijdragen hiervan aan de concentraties zullen naar verwachting niet tot problemen leiden (met het voorbehoud voor NO₂ en PM10). De door het verkeer geëmitteerde componenten zijn in hoofdlijnen gelijk aan de componenten die door de industrie worden uitgestoten.

Voor de luchtkwaliteit zijn in Nederland grenswaarden geformuleerd, waaraan moet worden voldaan. Deze grenswaarden zijn recent bijgesteld (voor een deel aangescherpt) in het Besluit Luchtkwaliteit. De regionale luchtkwaliteit wordt bepaald aan de hand van meetwaarden van het Landelijk Meetnet voor Luchtverontreiniging van het RIVM. De meest recente jaarrapportage betreft 2000 (Luchtkwaliteit, Jaaroverzicht 2000, Laboratorium voor Luchtonderzoek, RIVM, maart 2002). In Zeeuws-Vlaanderen bevindt zich één meetstation: Philippine. De meetresultaten van dit station zullen het meest overeenkomen met de concentraties in het studiegebied. In 2000 zijn hier voor een aantal componenten of milieuaspecten overschrijdingen gemeten (overigens worden niet alle componenten gemeten):

- smog;
- ozon;
- PM10.

geursituatie

In januari 2002 is in opdracht van de Provincie Zeeland een Telefonisch Leefsituatie Onderzoek (TLO) uitgevoerd in de Kanaalzone (Witteveen+Bos, 2002). Met het TLO is onder andere nagegaan hoe de geurbeleving in het gebied is. Het onderzoeksgebied is onderverdeeld in een aantal deelgebieden. De resultaten van het onderzoek voor Terneuzen staan samengevat in onderstaande tabel.

Tabel 4.1. Huidige geurhindersituatie in Terneuzen e.o.

Deelgebied	hinder van geur van industrie	ernstige hinder van geur van industrie
	[%]	[%]
Sluiskil-oost	46	11
Sluiskil-west	28	6
Terneuzen-west	27	1
Terneuzen-midden	24	5
Terneuzen-oost	24	0

In vergelijking met een soortgelijk onderzoek uit 1997 volgt dat de hinder over het algemeen is afgenomen. Gemiddeld ligt het percentage geurhinder als gevolg van industrie (37%) ruim boven het gemiddelde van Nederland (11%) en dat van Zeeland (12%). De geursituatie is vergelijkbaar met andere ge-industrialiseerde gebieden, zoals Vlissingen-Oost.

De bronnen van industriële geurhinder zijn volgens de respondenten:

- Zuid-Chemie (Sas van Gent)	33%;
- Cerestar (Sas van Gent)	43%;
- Glasfabriek (Sas van Gent)	0,3%;
- VVM (Terneuzen)	0,3%;
- OVET (Terneuzen)	1,2%;
- DOW (Terneuzen)	15%;
- Heros (voorheen ACZC, Sluiskil)	3,0%;
- HAS (Hydro Agry Sluiskil)	11%;
- Kanaalzone België	3%;
- anders	6%.

Voorts is met het TLO ook onderzocht of er geurhinder als gevolg van de landbouw wordt ondervonden. Van de respondenten zegt 33% hier hinder van te ondervinden, terwijl 3% zegt ernstig gehinderd te worden. Gemiddeld voor Nederland geldt dat 12-14% geurhinder van de landbouw ondervindt.

Uit de bovenstaande schets van de huidige situatie kan worden afgeleid dat er in het gebied sprake is van een relatief hoge geurbelasting.

4.3.7. Externe veiligheid

Externe veiligheid heeft betrekking op de gevaren voor de directe omgeving (zowel binnen als buiten de inrichting c.q. bedrijfsperceel) bij een ongeval tijdens de productie, de behandeling of het vervoer van gevaarlijke stoffen.

normgeving

In de normgeving van externe veiligheid worden twee begrippen onderscheiden: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Bij het plaatsgebonden risico gaat het om de kans per jaar dat een gemiddelde persoon op een bepaalde geografische plaats in de omgeving van een inrichting overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen in die inrichting, er van uitgaande dat die persoon onbeschermd en permanent op die plaats aanwezig is. Door middel van risicocontouren wordt aangegeven tot waar de risiconiveaus reiken.

Het groepsrisico drukt de kans per jaar uit dat een groep mensen van minimaal een bepaalde omvang overlijdt als direct gevolg van één ongeval bij een risicovolle activiteit. Dit risico laat zich niet in de vorm van een risicocontour op een kaart weergeven, maar kan wel worden vertaald in een dichtheid van personen per hectare. Hoe meer personen per hectare in het schadegebied van een hier bedoeld ongeval aanwezig zijn, hoe groter het aantal (potentiële) slachtoffers is.

De huidige landelijke grenswaarde voor het maximaal toelaatbare plaatsgebonden risico voor *bestaande* situaties bedraagt 10^{-5} . Zowel rijk als provincie hanteren voor *nieuwe* situaties de 10^{-6} plaatsgebonden risicocontour als grenswaarde. De laatstgenoemde contour geeft de kans weer van één op een miljoen per jaar dat een individu komt te overlijden als gevolg van een ongeval bij een risicovolle (bedrijfs)activiteit. Binnen deze risicocontour zijn geen kwetsbare functies als woningen, scholen en ziekenhuizen toegestaan. De 10^{-5} plaatsgebonden risicocontour geldt als grenswaarde voor minder kwetsbare functies als bedrijfswoningen, kantoren en hotels met een lage bezetting (minder dan 50 personen). De norm voor het groepsrisico heeft, in tegenstelling tot de norm voor het plaatsgebonden risico, de status van oriënterende waarde. Er geldt een inspanningsverplichting om aan de norm te voldoen, maar de mogelijkheid bestaat om gemotiveerd af te wijken.

externe veiligheidsbeleid inrichtingen

Risico's moeten per inrichting worden bepaald en beoordeeld volgens onder meer het Besluit Risico's Zware Ongevallen 1999 (BRZO 1999). Het BRZO 1999 is implementatie van de Europese SEVESO-II richtlijn. Doel is het voorkomen van zware industriële ongevallen en het beperken van gevolgen van dergelijke ongevallen voor mens en milieu. Binnen het BRZO wordt onderscheid gemaakt tussen VR-plichtige bedrijven en PBZO-bedrijven. VR-plichtige bedrijven dienen periodiek een veiligheidsrapport

(VR) op te stellen. PBZO-bedrijven kunnen volstaan met het hebben van een Preventie Beleid Zware Ongevallen (PBZO), bevat in een Veiligheidsbeheerssysteem.

Hydro Agri Sluiskil

De externe veiligheid in de Koegorspolder wordt in de huidige situatie vooral bepaald door de aanwezigheid van HAS. Dat is een niet-categorale inrichting en conform het BRZO 1999 verplicht de veiligheidssituatie voor omwonenden te beschrijven in een veiligheidsrapport.

Voor HAS, producent van nitraathoudende meststoffen en ureum en de daarvoor benodigde grondstoffen ammoniak en salpeterzuur, worden de belangrijkste risico's, binnen en buiten de inrichting, veroorzaakt door de gevolgen van het vrijkomen van een toxische gaswolk en in mindere mate door brand en explosie of het in het oppervlaktewater terechtkomen van ammoniak of urean. In het kader van externe veiligheid is met name de opslag en verlading van ammoniak van belang.

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van HAS moet rekening worden gehouden met de risicocontouren van het bedrijf. Daarbij is het volgende van belang:

- in 1993 zijn in het kader van het Plan van Aanpak met Hydro Agri Sluiskil afspraken gemaakt over de risicocontouren voor de toekomstige situatie. Hierbij is destijds vastgelegd dat de 10^{-6} risicocontour als gevolg van toekomstige uitbreidingen van Hydro Agri met circa 75 meter (op basis van de toen gehanteerde rekenmethodiek) verder in Sluiskil mocht komen te liggen;
- in 1997 heeft Hydro Agri Sluiskil een veiligheidsrapport ingediend bij de provincie met de actuele risicocontouren;
- thans vindt onderzoek plaats voor het nieuwe veiligheidsrapport, in 2002 zullen de actuele risicocontouren bekend zijn.

Daarnaast spelen de ontwikkelingen in het kader van het NMP4 en de daarin opgenomen beleidsvernieuwing inzake externe veiligheid een belangrijke rol. Daarbij is aangegeven dat naar verwachting uiterlijk in 2010 bestaande situaties in principe dienen te voldoen aan de huidige normering voor nieuwe situaties. In het NMP4 wordt aangegeven dat slechts in zeer uitzonderlijke situaties hiervan onder voorwaarden gemotiveerd kan worden afgeweken.

externe veiligheidsbeleid transport gevaarlijke stoffen

Het transport van gevaarlijke stoffen over het Kanaal, de goederenspoorlijn en de Tractaatweg, brengt eveneens veiligheidsrisico's met zich mee. De 10^{-6} plaatsgebonden risicocontour van deze wegen ligt binnen de genoemde infrastructuur.

4.3.8. Energiehuishouding

De huidige energiehuishouding in de Koegorspolder is niet bekend. Wel is bekend dat HAS een overschot heeft aan warmte en CO₂. Benutting van dit overschot is een belangrijke kans voor de eventuele ontwikkeling van glastuinbouw (zie paragraaf 3.2.2.). Het warmteoverschot kan wellicht ook worden ingezet in de recyclingzone.

5. BESLUITVORMING EN PROCEDURES

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de m.e.r.-procedure, die in dit geval in dienst staat van de besluitvorming over het bestemmingsplan Koegorspolder. Tevens wordt aangegeven hoe en bij wie u uw inspraakreactie kunt indienen. Tot slot wordt kort ingegaan op andere besluiten die nog moeten worden genomen voor de realisering van het bedrijfsterein.

5.1. De m.e.r.-procedure

De m.e.r.-procedure bestaat uit een aantal stappen (afbeelding 5.1.), waarvan de publicatie van deze Startnotitie de eerste is. De Startnotitie geeft aan wat de voornemens van de gemeente Terneuzen zijn en wat de gemeente Terneuzen in het MER wil gaan onderzoeken. Hieronder volgt een overzicht van de procedurestappen. Het schema in deze paragraaf laat de planning zien van deze stappen.

Stap 1. Startnotitie

De Startnotitie is opgesteld door de initiatiefnemer, het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Terneuzen. De Startnotitie wordt door het bevoegd gezag, de gemeenteraad van de gemeente Terneuzen, gedurende vier weken ter inzage gelegd. Ook wordt de Startnotitie ter beoordeling toegezonden aan onder meer de wettelijke adviseurs, waaronder de Commissie voor de milieueffectrapportage, dat is een onafhankelijke commissie van deskundigen te Utrecht.

Stap 2. Inspraak, advisering en richtlijnen voor dit MER

In de vier weken dat de Startnotitie ter inzage ligt, kan iedereen schriftelijke inspraakreacties indienen (zie verderop in dit hoofdstuk voor termijnen en adres). De inspraak in dit stadium van de procedure is vooral bedoeld om inzicht te krijgen in de ideeën van belangstellenden en betrokkenen over de alternatieven en effecten die in het MER moeten worden onderzocht.

De inspraakreacties worden gebundeld en aan de Commissie voor de milieueffectrapportage toegestuurd. Deze commissie brengt aan het bevoegd gezag een advies uit over de 'Richtlijnen voor de inhoud van het milieueffectrapport'. In dat advies wordt rekening gehouden met de inspraakreacties. Het bevoegd gezag stelt vervolgens de Richtlijnen vast. Daarbij houdt zij rekening met de inspraakreacties, het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage en met de overige adviezen. Daarna kan het opstellen van het MER van start gaan.

Stap 3. Milieueffectrapport

Het College van burgemeester en wethouders zijn als initiatiefnemer verantwoordelijk voor het opstellen van het milieueffectrapport. De Richtlijnen uit stap 2 zijn daarbij het uitgangspunt. De belangrijkste onderwerpen in het milieueffectrapport zijn:

- de motivering van het voornemen;
- de beschrijving van de mogelijke oplossingen waaruit bij de besluitvorming kan worden gekozen: de alternatieven;
- een overzicht van de huidige milieusituatie en van de effecten van elk van deze alternatieven op het milieu; uit deze informatie wordt het zogenoemde Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) afgeleid.

Tijdens het opstellen van het MER wordt regelmatig overlegd met verschillende betrokken partijen waaronder de provincie Zeeland, Rijkswaterstaat Directie Zeeland, het waterschap, enzovoort. Als het MER gereed is, biedt de initiatiefnemer het document aan het bevoegd gezag aan. Als het milieueffectrapport in de ogen van het bevoegd gezag voldoende kwaliteit heeft (dat is de 'toetsing op de aanvaardbaarheid van het MER'), wordt het MER ter inzage gelegd en ter beoordeling aan de wettelijke adviseurs gezonden.

Stap 4. Inspraak, advies en toetsing

Het MER ligt minimaal vier weken ter inzage. Gedurende deze periode is er een hoorzitting, waar de inhoud van het MER wordt toegelicht. Ook nu is gelegenheid tot inspraak. Dat kan zowel mondeling (tijdens de daarvoor georganiseerde hoorzitting) als schriftelijk. De centrale vragen tijdens deze inspraakronde zijn:

- Is het milieueffectonderzoek in het milieueffectrapport correct en volledig genoeg uitgevoerd om er een besluit (bestemmingsplan of art. 19 procedure) op te kunnen baseren?
- Welk van de beschreven alternatieven verdient de voorkeur?

Afbeelding 5.1. Schematische weergave van de m.e.r.-procedure en het bestemmingsplan

Dit schema geeft de onderdelen van het m.e.r.-procedure weer. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de producten en besluitmoment. Tevens is aangegeven waar kan worden aangehaakt bij de bestemmingsplanprocedure.

M.e.r. procedure

Bestemmingsplanprocedure

Opstellen Startnotitie m.e.r.; als initiatiefnemer extern is: aanmelden Startnotitie bij bevoegd gezag.

Openbare kennisgeving Startnotitie. Advisering door betrokken adviseurs en inspraak (4 weken). Advies commissie m.e.r. binnen 9 weken na openbare kennisgeving.

Vaststellen van Richtlijnen over de inhoud van MER door bevoegd gezag uiterlijk 13 weken na openbare kennisgeving. Verlenging maximaal 8 weken. Bekendmaking Richtlijnen.

Oostellen en indiening MER.

Indien initiatiefnemer een externe is: Aanvaarding MER door bevoegd gezag binnen zes weken na indiening MER.

Bekendmaking MER binnen 8 weken na indiening MER. Advisering en inspraak (minimaal 4 weken) Toetsingsadvies Commissie m.e.r. vijf weken na afloop termijn terinzagelegging MER.

Afronding voorontwerpbestemmingsplan; onderbouwing voornemen in relatie tot MER

Overleg en inspraak voorontwerpbestemmingsplan

Bestemmingsplanprocedure ex artikel 23 en verder WRO.

Maximale wettelijke termijnen in weken

In dit stadium wordt tevens overlegd met de besturen van de betrokken organen. Aan de betrokken bestuursorganen wordt specifiek gevraagd aan te geven:

- Welke alternatieven passen in het ruimtelijk beleid?
- Naar welk alternatief gaat de voorkeur uit?

Ook nu wordt de Commissie voor de milieueffectrapportage ingeschakeld. Zij toetst de milieu-informatie in het MER op juistheid en volledigheid. De Commissie spreekt geen voorkeur uit voor een bepaald alternatief, maar kijkt uitsluitend naar de kwaliteit van de milieu-informatie. De Commissie presenteert haar oordeel in haar zogenoemde 'Toetsingsadvies'.

Stap 5. Besluitvorming bestemmingsplan of artikel 19 procedure

Op basis van de informatie uit het milieueffectrapport, de inspraakreacties en het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. kan besluitvorming plaatsvinden over het bestemmingsplan of de artikel 19 procedure. In het kader van de besluitvormingsprocedure over deze ruimtelijke plannen is opnieuw inspraak mogelijk.

5.2. Overige procedures

Voor de realisering van het bedrijfsterrein moet een groot aantal besluiten worden genomen. Naast de besluitvorming in het kader van deze m.e.r. gaat het om onder meer:

- besluiten in het kader van het bestemmingsplan;
- besluiten in het kader van de andere m.e.r.-procedures voor activiteiten die in dit bedrijfsterrein gaan plaatsvinden (berging en verwerking van baggerspecie, de gasgestookte energiecentrale ofwel het Zepowerproject)
- besluiten in het kader van tal van vergunningenprocedures.

Een groot aantal van deze procedures kennen hun eigen inspraakmomenten. In het MER zal een overzicht worden gegeven.

LITERATUUR

Stuurgroep gebiedsgerichte benadering Kanaalzone, 15 oktober 1992. Plan van Aanpak Kanaalzone Zeeuwsch-Vlaanderen. Eindrapport.

Gemeente Terneuzen, december 1997, gewijzigd december 1998 en oktober 2000. Structuurvisie Koegorspolde e.o.

Stuurgroep verontreinigde waterbodems en baggerspecie, november 1994. Beleidsplan Waterbodems & Baggerspecie Zeeland.

Heidemij en RBOI, 5 december 1994. Intergemeentelijke structuurvisie Kanaalzone Zeeuwsch-Vlaanderen.

Provincie Zeeland, vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland, 12 september 1997. Streekplan Zeeland.

Provincie Zeeland, vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland, 2 maart 1999. Streekplanuitwerking windenergie.

Provincie Zeeland, RMW 2000. Waterhuishoudingsplan 2001 – 2006 Samen Slim met Water.

Zepower C.V. i.o., 21 december 2000. Aanvraag Wm-vergunning met bijlagen, waaronder:

- de geluidprognose (Tebodin, 14 juni 2000);
- het MER (Zepower, 21-12-2000).

Provincie Zeeland, vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland, 23 maart 2001. Streekplan Zeeland. Herziening nieuwe economische dragers.

Provincie Zeeland, vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland, 23 maart 2001. Milieubeleidsplan 2001 – 2006 Groen licht.

Provincie Zeeland, ontwerp vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland, 3 juli 2001. Streekplanuitwerking buisleidingen. Ontwerp.

KEMA, 7 februari 2002. Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordelingsplicht windmolenpark Koegorspolder.

RBOI, 25 september 2001. Vrijstellingsbesluit artikel 19 wro. Realisering gasgestookte elektriciteitscentrale Zepower.

Hydro Agri Sluiskil B.V., november 2001. Veiligheidsrapport volgens Besluit Risico's Zware Ongevallen, deel 1, revisie 1.

VEK Adviesgroep, november 2001. Glastuinbouw in de Koegorspolder. Haalbaarheidsstudie.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat. Directie Zeeland. December 2001. MER Baggerspecieverwerking Koegorspolder. Hoofdrapport. Vergelijking van alternatieven.

RBOI, februari 2002. Koegorspolder. Voorontwerpbestemmingsplan.

Schoonderbeek en partners Advies b.v., februari 2002. Akoestisch onderzoek Industrierrein Koegorspolder / Stroodorp-Oost.

ARCADIS, 15 maart 2002. Aanmeldingsnotitie Kunst EcoService b.v.

M.A.A. Soppe, 26 maart 2002. Advies m.e.r.-(beoordelings)plicht bestemmingsplan Koegorspolder Terneuzen.

Crombaghs, B. en G. Hoogerwerf (1995): "Leefgebieden van amfibieën in oostelijk Zeeuwsch-Vlaanderen" (Limes Divergens-rapport 94/3)

Ministerie van LNV / VISTA (1994): "Gebiedsvisie oost Zeeuws-Vlaanderen"

Provincie Zeeland (1986): "De vegetatie van Zeeuwsch-Vlaanderen"

Euregio Scheldemonde (1997): "Beleidsplan grensoverschrijdend krekengebied"

Vergeer J. en G. van Zuylen (1994): "Broedvogels van Zeeland"